

ВСЕЕСБИТ

K. Gilyb

1925
2/20/25

Всеукраїнський Кооперативний Банк „УКРАЇНБАНК“

ФІНАНСОВИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ
КООПЕРАЦІЇ.

Пайовий капітал—3.000.000 (опла-
чений повністю).

Баланс на 1-е вересня 1925 року—
32.000.000 крб.

ПРАВЛІННЯ й ЦЕНТРАЛЬНА КОН-
ТОРА в Харкові, майдан Теве-
лева, ч. 2.

ФІЛІЇ й АГЕНТСТВА по всіх містах
України і в Москві.

ЗАКОРДОННІ ЗАСТУПНИЦТВА в
Лондоні та Берліні.

УКРАЇНБАНК

ПРОВАДИТЬ

всі банківські операції. Всякого роду товаро-комісійні операції по дорученню своїх клієнтів—пайщиків Банку.

ПРИЙМАЄ

заготовлений кооперативними організаціями зернохліб та зернопродукти для комісійної реалізації на внутрішніх та зовнішніх ринках.

ВИДАЄ ПОЗИКИ

під здані для реалізації продукти.

ПРИЙМАЄ КОМІСІЙНІ ДОРУЧЕННЯ на постачання хліба для кооперативних організацій.

ПРОВАДИТЬ

дискон дублікатіві видає позики під крам.

ПРИЙМАЄ

перекази та інші доручення на всі міста України, СРСР і за кордон.

K. 6176.

ВСЕСВІТ

№ 18

1-го ЖОВТНЯ
1925 р.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

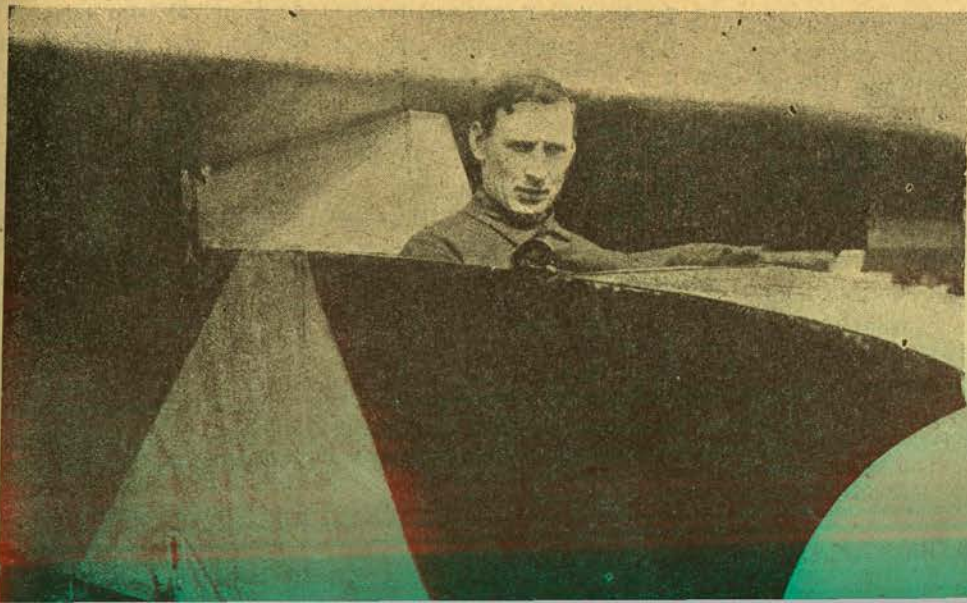
За редакцією В. БЛАКИТНОГО

РЕДАКЦІЯ:
Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. 9-91.

ІСТ ЧИСЛА: Оповідання: Майборода—М. Йогансен; $\sqrt{1000}$ карб.—Х—П. Іванов; Вірші: Осіння путь—М. Бажан; Перевесник Жовтня—Ол. Корж;
іси: Радянський велетень—К. Подолянин; На чужині—М. С—ка; За океаном—Н. Суровцева; Каїр—Бутксер; У друзів—Н; Берлін уночі—А. Б.;
Золотоноська електростанція—О. Ясний. Кліше цинкографії „Червоний Друк“; фотгр. А. Плахтія; метранпажі—П. Касапов і М. Зайцев.

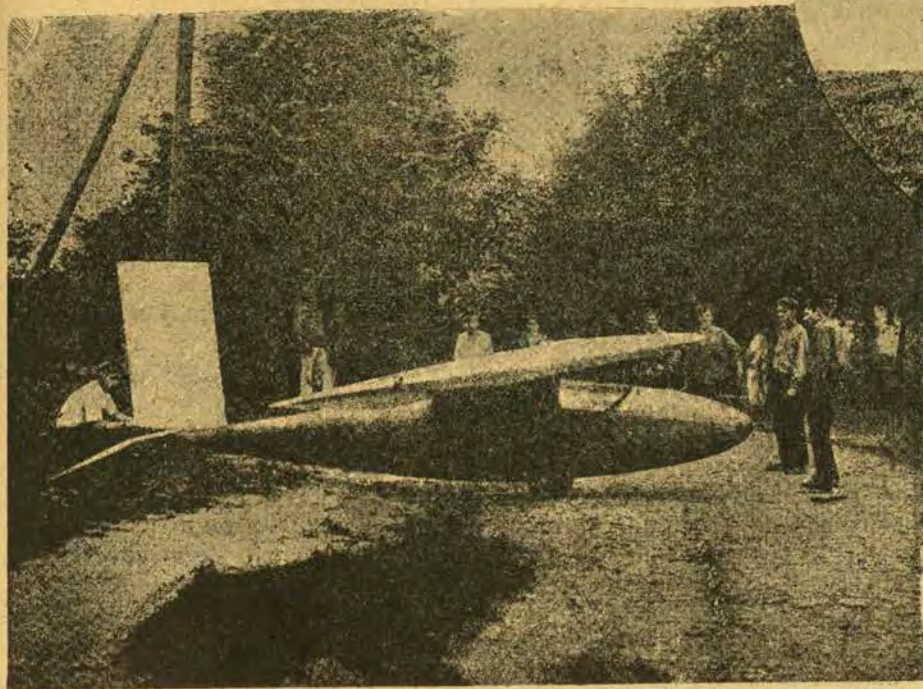
Міжнародні змагання планерів у Німеччині

1934

Зверху—Т. Юнгмейстер—переможець-планерист Радянського рекорду (5 годин 20 хвилин). Праворуч—старт планера „Красная Пресня“.

Ліворуч—Український планер КП і Р—4 на міжнародних змаганнях. В овалі—пускають планер.

Праворуч—найпопулярніший планерист на німецьких змаганнях—Еспенлауб—по професії—тесля.

Зараз в Німеччині відбуваються міжнародні змагання планерів (безмоторових машин), де приймають участь 5 радянських машин. Відомості про наші успіхи вже є—ми одержали 4 призи. Незабаром на Всесоюзні змагання прибуває група німецьких планеристів з 8-ма апаратами.

Центральна Наукова
учбово-бібліотека

I Ліричний пролог

О Майбородо! О маленька гнидо на засмаглім, жилавім тілі радянської країни! Я не можу сердитись на тебе, бо ти всього тільки маленька філософська гнида—а по спеченому сонцем, закуреному шляхами тілу повзають грубі, наляті кров'ю блошиці—серед них ти—дрібнесенька, плохенька цяточка!

Я розумію тебе—ти родивсь од воші, і от—ти гнида! Твій суворий папаша, що торгував мануфактурою коло собору держав тебе прикро й не дозволяв тобі курити. Твої товариші сміялися з тебе й дратували тебе—й тоді ти плакав і скаржився батькові й батько лаяв слюсарчуків поганими словами і не дозволяв тобі з ними гратись.

Папаша твій був членом союзу руського народу й читав „Русское Знамя“—і ти почав читати „Русское Знамя“. Там ти дізнався, що жиди гублять Росію і погублять її, коли руські люди не візьмуться за них. Папаша гуляли з мадмуазелями, а ти—тихенько займався онанізмом. Ти виріс і став у магазині за касира. Ти пробував брати трохи грошей з каси й папаша бив тебе ремінем.

Я співчуваю тобі, о Майбородо! Все йшло на погане й ти став філософом.

на візника... і зараз він уже сидить у потязі, що йде на Одесу. Поки Пузанов приведе міліцію, поки приведуть собак, Майборода без вусів і з голеною головою доїде до Одеси, сяде на турецький парусник і гайда до Константинополю!..

Я вже зовсім налагодився був іти до міліції й порадити дати телеграму до Одеси, але швидко схаменувся. Все одно не повірять!—Звідки, скажуть, ви знаєте? І що, скажуть, ви, товаришу, взагалі знаєте в цій справі? Ні—це мені не підходить. Краще піду до дому. Другого дня, саме коли я прокинувся, Майборода сховався паршивою мотуззяною драбинкою на турецький парусник. Це була непевна таки посудина. Турки називають її...

„То справа турків, як її називати!“ — вирішив Майборода й ступив на палубу. Босий турок з одним-однісіньким оком провів його до мізерної коморки—це була Майбородина каюта. Майборода сів на лаву й помацав калитку з грішми, що висіла йому на шиї під сорочкою. На палубі метушилились турки, смікали якесь мотуззя і готувались відпливати.

„Віддавай!“ гукнув хтось із палуби.

III

Майборода на морі.

дав тебе прикрі й не дозволяв тобі курити. Твої товариші смялися з тебе й дратували тебе—й тоді ти плакав і скаржився батькові й батько даяв слюсарчуків поганими словами і не дозволяв тобі з ними гратись.

Папаша твій був членом союзу руського народу й читав „Русское Знамя“—і ти почав читати „Русское Знамя“. Там ти дізнався, що жиди гублять Росію і погублять її, коли руські люди не візьмуться за них. Папаша гуляла з мадмуазелями, а ти—тихенько займався онанізмом. Ти виріс і став у магазині за касира. Ти пробував брати трохи грошей з каси й папаша бив тебе ремінем.

Я співчуваю тобі, о Майбородо! Все йшло на погане й ти став філософом.

Але одна надія жевріла в твоєму затурканому серці—що папаша помруть і ти станеш хазяїном.

Та все йшло на погане, і сталося так, як пророкувало „Русское Знамя“. Жиди одняли в папаші магазин і оддали його папашиним робочим і ти, о Майбородо, оставсь касиром у папашиних прикажчиків. Тоді ти, о Майбородо, зробивсь філософом. Папаша вмерла й ти зробивсь філософом. Ти ждав.

Ти ждав і діждавсь...

II

Майборода їде до Константинополю.

Так мислив я, ідучи повз кооперативний магазин. Зненацька я спинивсь. Повз мене промчався Пузанов, розмахуючи руками. За ним ледве встигав поспівати міліціонер. „Обікрали!“ репетував Пузанов і нісся до своєї крамниці.

„Хто-ж обікрав Пузанова?“ замисливсь я. Хвилину я пройшов, нічогісінько не тямлячи. Хто-ж міг обікрати Пузанова? адже-ж його брат повсякчас сидить у крамниці, коли Пузанов ходить закупляти крам, чи платити податки в фінвідділ.

На розі я налетів на газетяря й потрапив носом у свіженьке число газети, що одгонило ще друкарнею. Я одсахнувсь, очі мої зустрілися з чорними рядками й я прочитав одне слівце: „Константинопіль“.

Я одразу відгадав усе. Неначе полуда спала з моїх очей.— Константинопіль!

Майборода втік до Константинополю! Це він обікрав Пузанова, коли той замкнув його в своїй кімнаті, загрожуючи видати його міліції й правлячи з нього всі гроші, що він узяв у кооперативній касі. Він обікрав Пузанова, поки той ходив до панотця порадитись у справі Майбородиних грошей. Він знайшов Пузановські гроші під черінню в грубці, виліз у вікно, сів

називають її...

„То справа турків, як її називати!“ — вирішив Майборода й ступив на палубу. Босій турок з одним-однісіньким оком провів його до мізерної коморки—це була Майбородина каюта. Майборода сів на лаву й помацав калитку з грішми, що висіла йому на шії під сорочкою. На палубі метушились турки, смікали якесь мотуззя і готувались відпливати.

„Віддавай!“ гукнув хтось із палуби.

III

Майборода на морі.

„Усе гаразд!“ здалося Майбороді, бо причали трішки сколихнулись і поповзли в вікні Майбородиної каюти. Майборода дістав з чемодану ковдру, розіслав її на лаві й ліг...—Йому дуже кортіло спати.

„Усе гаразд!“ пересвідчився Майборода, бо причали зникли з вікна, позначилася темна смуга води й за нею обриси портового міста. Повз вікно перебіг босій турок з одним оком. Майборода кліпнув очима й заснув.

— „Проходили якісь вагони, на паровозі сидів Пузанов збочив з колії й поїхав у ліс. У лісі було вогко, з листя сипались краплі й мочили Майбороді комір. Між двох дерев, на мотузку теліпалася гойдалка. Пузанов роздвоївсь на себе й на брата й вони узяли вдвох всаджувати Майбороду на гойдалку. Майборода пручався, з дерев капотіло йому на голову, але Пузанова розгойдали його й беркиць!—він налетів спиною на дуб. Майборода хотів утекти, але ноги задубіли й не слухались. Гоц! Майборода знову налетів на дерево“—й прокинувся.

Було якось дуже погано. Ніякої гойдалки не було, а Майборода лежав на підлозі.

Майборода звівсь на ноги й ступив уперед. В ту саму мить на нього налетіла стінка й ударила його по голові. Майборода одсахнувсь, та друга стінка коцнула його в коліно. Майборода ухопивсь руками за клямку дверей; двері розчахнулись і на Майбороду линуло водою.

Що там було! Скільки скинеш оком було саме море, чорне й по ньому кипіла якась жовта блювотина.

Це було до того огидно, що Майбороду потягло блювати. Він по-над стінкою каюти вийшов на палубу, схилився і пішло, і пішло! Парусник хилився то вправо, то вліво, за хвилею зносились хвиля, вода зливалася палубу й стрибала на неї знову, а Майборода блював і блював.

IV

Майборода й турки.

Двоє турків підійшли до Майбороди, ухопили його під пахви і поволікли до каютки. Вони поклали його на лаву, причинили вухам, затулили віконце й почали знімати з Майбороди сорочку. Вони розстібнули гуздики й побачили на шиї калитку. Калитку турки зняли і далі взялися стягати з Майбороди штани. Майборода огинався й копнув турка ногою в живіт. Турки розсердилися, стягли штани й звязали Майбороді руки й ноги. Потім вони знову взяли його під пахви й витягли на палубу.

„Топитимуть!“ — утямив Майборода. Щось стягло йому пельку; шпалом з горла вихопився одчайний, пронизливий вигук. Турки витягли Майбороду до борта. Підбігло ще двоє, взяли Майбороду за руки й за ноги й розгойдали. Раз! Два!...

Перед Майбородиними очима майнула каса магазину, телун, бухгалтер правління, пивна, Катя, міліціонер, Пузанов і затанцювали коники тоталізатора. Він заплющив очі. Серце йому стало.

— Три! — колихнули його турки в бік каюти...

В цей момент до турків підійшов

овстий чорний капітан. Він щось до них сказав і вони поклали Майбороду на палубу. Йому враз стало так гаряче, наче його посаджено в теплу ванну. Стало ще гаряче й пресно. Капітанове лице вичерпало кризь чорну шолому щітину зачорнену небесним світлом. Капітан знов витягнув рота й щось сказав. Кожне його слово було розкішне, прекрасне як майбутній день, розумне й мудре як сонячне слово наче

VI

Майборода міркує.

„Що за діло? — думав Майборода. — Що за «ротмістр русской армії?» Значить то не турок, а православний руський офіцер!“

Через це значить він і врятувався. Руський офіцер не дав туркам викинути його в море! Майборода розповість йому про себе й про бога й офіцер віддасть йому хоч частину грошей. Це-ж православний, не жид.

Жиди розіп'яли Христа, а тепер розпинають Росію, скаже йому Майборода. Вони розпинають бога й хочуть дати Росії свого бога.

О! Майборода знає чого вони хочуть. Як ви думаєте, хто такий Маркс! Може ви думаєте, що це той, що видавав „Ниву“? Є ще й такі дурні!

Маркс — це жидівський Єгова! От хто такий Маркс!

І це велике відкриття зробив сам Майборода. Він пам'ятає навіть, як він цього дійшов. Це було на Великдень, коли коммольці йшли походом.

Але це не все. Майборода йшов глибше. От ви всі, Майбородини однодумці, професори, інженери, всі православні, що вчилися по університетах і читали в учених книжках, скажіть хто спинив землю, коли вона одірвалася од сонця й летіла в простір? Хто примусив її обертатись круг сонця? Хто врятував землю, щоб вона не залетіла ка-зна куди?

Бог! Бог урятував Майбороду через свого слугу, бог урятує Росію!

Майборода не якийсь дурний мужик, він теж знає про науку. Майборода — філософ і колись ввесь світ про нього знатиме. В Майбороді багато однодумців, але вони

— Если вы будете кричать тут,
я вас научу!..

Красно. Капітанове
бличчя крізь чорну
неголену шітину за-
яло небесним світ-
том. Капітан знов
озтулив рота й щось
казав. Кожне його
слово було розкішне,
прекрасне як майо-
ний день, розумне й
магідне як сонячне
мінно — слова наче
самі точилися з-під
його губ і мов золо-
тий горох падали на
палубу... Майбороду
принесли й укинули
весь у трюм. Це був
найкращий у світі
трюм з дебелих темних дощок. Під Майбородою, збоку, над
ним були тверді, певні дошки, піддержували, рятували його
бідне, слабе тіло.

V

Майборода й капітан.

Зненацька в трюмі посвітлішало. Вирізнялися з темряви
якісь бочки й здоровенний сувій линви обкручував їх своїм
повстим хвостом. Майборода глянув угору—перед ним стояв
сирний капітан.

Капітан причинив двері й сказав чистісінько російською
мовою:

— Ну што, іспугались очень?

Майбороді язик зав'яз у щелепах і він нічого не відповів.
Капітан мовчав.

— Відіте лі,—почав знову капітан,—ми вас висадім в Румині,
Кюстенджі. Но если вы пикнете хоть слово о ваших деньгах,
што, то я вас застрелю как сабаку. Ви имеете дело с рот-
містром русской армии—панятна?

Майборода лежав як уві сні і думав, що він не сповна
розуму. Він хотів уже притягти язика зубами, щоб пересвід-
ітися, що не спить, але капітан йому допоміг.

Капітан копнув його ногою під ребро й вийшов.

бог! Бог урятував
Майбороду через сво-
го слугу, бог урятує
Росію!

Майборода не
якийсь дурний му-
жик, він теж знає
про науку. Майбо-
рода—філософ і ко-
лись ввесь світ про
нього знатиме. В
Майбороди багато
одномумців, але вони
мислять непослідовно.
Вони спиняються на
півдорозі. Їх таки
зачепила жидівська
наука. В них немає
сміливости, вони не
дивляться правді ввічі.

Тільки він, тільки Майборода додумав думку до кінця. Все—
суета! Один бог вічний!

Пити не гріх—сам Христос пив вино у Кані Галілейській.
Сам Христос бесідував з блудницею Магдаліною. Сам Христос
проклянув жидів—і вони його розіп'яли.

Христос звелів подавати милостиню—а хто-ж подаватиме,
коли не буде багатих? Сам Христос звеличив митаря—а митар
це все одно, що купець, чи фабрикант. Христос любив Сіме-
она, а Сімеон був поміщик!

Христос сказав, що бідному легше внити во царствіє небес-
ное. Як-же тут бути? Ні один батюшка цього не скаже.

Тут мова йде про бідних **духом!** От у чім справа. Хіба
бідні дають на церкву? Хіба не ця голота вбила православного
царя?

Майборода поїде до Болгарії. Там є православні люди, там
він скаже своє слово.

Майбороду взяла нетерплячка. Мерщій туди, до православ-
них людей, до тих людей, що zostалися вірні цареві!

VII

Розмова Майбороди з ротмістром.

Майборода гукнув, що мав сили. Ніхто не йшов. Майборода
підждав з хвилину, гукнув удруге й утретє. Ляда звелася й
у трюм східцями спустився капітан.

— Если вы будете кричать тут, я вас научу!—сказав капітан.
Малчать! красназаяда крися!

— Господін ротмістр!—сказав Майборода радісно,—господін ротмістр, я не краснозадий. Я наоборот, вислушайте мене, господін капітан. Мой отец бил купец в Харкове.

Майборода розповів ротмістрові історію свого життя.

— Так значіт, ви убежали от советской сволочи?—спитав капітан.—І вам удалось взять с собой деньги?

— Да, да, господін ротмістр,—радісно ствердив Майборода. Вот пасматріте документи в кармане.

Ротмістр своеручно розв'язав бинду, що нею були скручені Майбороді руки й витяг у нього з кишені документи.

Він довго й уважно на них роздивлявся.

— Значит ви бежали нелегально?—ще раз спитав він.

— Ну да, нуда, нуда господін ротмістр!—заторохтів Майборода.—Я хотел-би прасить вас насчет...

— Падаждіте!—буркнув ротмістр і вийшов з документами в руці. Ляда важко впала й закрила трюм.

„Чого там іще треба?“ думав Майборода. „З документів ясно, що він утік—там ще й вирізка з газети, що шукають касира кооперативної установи Майбороду. Чого там іще треба?“—думав Майборода.

VIII

Філософія Майбороди.

Це були останні думки філософа Майбороди. Після цього йому думати вже не доводилось—саме не було ніякої змоги мислити.

Од Майбородиної філософії не залишилося сліду в науковій літературі. І то шкода бо він у своїй філософії був не сам. Це була ціла філософська школа—в ній були священники, професори, генеральші, інженери—люди поважного віку, що багато бачили в житті своєму. Це була велика філософія, хоч і протилежна Марксовій. І зараз ще

За ними увійшов ротмістр—у погонах жовтих з сріблом.

— Ну дорогой!—сказав ротмістр.—Ми убедились, што ви дійствительно не большевик. Руминському правительству не гразят нікакіе неприятности ат вашева ісчезнавенія. Ви свободни. Пажалуйте наверх!

Уперше за все життя Майбороду зрадив його філософський розум.

Він не зрозумів, що хотів сказати ротмістр. Але ротмістрові слова були такі ласкові й привітні.

Майборода звівсь на ноги й виліз з трюму. За ним слідом вилізли ротмістр і троє офіцерів. Раптом Майборода відчув щось холодне на потилиці. Він хотів оглянутись, але вибухнув страшний крах, в очах замигтіли зелені кола й Майборода повалився на палубу.

Господа офіцери підхопили тіло свого філософа, розгойдали його й викинули за борт...

X

Епілог.

— Врангелівці втікли на паруснику з Одеси в Руминію!—гукали хлопці, продаючи вечірню газету.

Я купив газету, прочитав і замислився. На цьому паруснику загинув Майборода! Загинув від рук послідовників своєї філософії!

Я побіг до професорів, до генеральш, до Пузанова, до всіх послідовників Майбородиної філософії.

— Загинув Майборода!—гукав я їм.

— Майборода загинув від вашої руки!

Але послідовники вороже-здивовано поглядали на мене.

— „Какой Майборода?“

Я обігав всіх.

Од Майбородиної філософії не залишилося сліду в науковій літературі. І то шкода бо він у своїй філософії був не сам. Це була ціла філософська школа — в ній були священники, професори, генеральші, інженери — люди поважного віку, що багато бачили в житті своєму. Це була велика філософія, хоч і протилежна Марксовій. І зараз ще й сьогодні мені доводиться зустрічати багато статечних людей, що мислять як Майборода в усіх подробицях, але ніхто з них ніколи не хотів признаватись, що вони позичили свій світогляд у скромного касира Майбороди. Вони цитували всяких чисто авторів — од блаженного Августина до Ллойд-Джорджа, але ніхто з них ані слівцем не згадав філософа Майбороду.

А втім ніхто з попередників Майбороди не формував цієї філософії так просто, так коротко, так послідовно до кінця.

Але це ще не все — власним своїм життям Майборода дав небачений, славетний приклад своєї філософії.

IX

Майборода й господа офіцери.

Ляда знову звелася вгору. У трюм увійшло троє... але це були не турки. На плечах у них блищали погони — сині з сріблом, зелені з сріблом.

Я побіг до професорів, до генеральш, до Пузанова, до всіх

„Топитимуть!“ — утямив Майборода.. Турки підтягли Майбороду до борта.

Украв гроші! Наче він украв їх у них, а не в ненависного їм радянського народу!

Я пішов од них геть.

— Бідний Майбородо!

Вони зреклися тебе, скромного касира, свого філософа. Вони й надалі цитуватимуть Августина, Ллойд-Джорджа, Розанова, Мережковського і Бем-Баверка.

Вони ні слівцем не згадають тебе свого єдиного, справжнього, щирого, неприкрашеного філософа — філософа Майбороду.

— Загинув Майборода! — гукав я їм.

— Майборода загинув від вашої руки!

Але послідовники вороже-здивовано поглядали на мене.

— „Какой Майборода?“

Я обігав всіх, кого знав і ніхто не сказав ні слова в пам'ять Майбороди.

Вони не схотіли навіть балакати про нього.

Один тільки інженер, (він казав мені раніше, що теорія Айнштайна спростувала марксизм і довела існування бога) сказав:

— Майборода?

Єто тот, што украд деньгі?

М. Йогансен.

У

ДРУЗІВ.

Дамаск. Великі ворота палацу Каліфів, де містяться всі державні установи.

Джебел-Друз—невеликий край на південному сході від Сирії.

Друзів налічується всього 44.000 осіб. Серед них живе трохи християн. Життя друзів вільне, напівкочове. У свій час вони запекло боролися з арабами, і цим дуже підтримували британців під час світової війни.

Тоді, як французи захопили Сирію, друзам обіцяли самостійність. За наказом губернатора краю Джебел-Друз французи обіцяли призначити шейха Анвар-пашу з друзів Західним ж Сирію

майно. Розор друзів тяжко відбився на арабах, що провадять з ними торгівлю, а разом з тим, це викликало заворушення навіть на англійській території, в Заїорданії та Палестині. Й досі друзи уперто боряться. У них знайшлася зброя, мабуть їм постачають її з сумесних країв—англійських колоній у Палестині. Генерал Сарайль вживає рішучих заходів. Він мобілізував усю свою військову силу проти невеликої групи друзів-повстанців.

Друзи все-ж тримаються і в них є надія на приєднання до них белівнів. Тоді мож-

Джебел-Друз—невеликий край на південному сході від Сирії.

Друзів налічується всього 44.000 душ. Серед них живе трохи християн у друзів життя вільне, напівкочове. В свій час вони запекло боролися з турками, і цим дуже підтримували мілітаристів підчас світової війни.

Тоді, як французи захопили Сирію друзам обіцяли самостійність. За губернатора краю Джебел-Друз французи обіцяли призначити шейха Антроша, з друзів. Захопивши-ж Сирію у свої цупкі лапи, Франція обіцянки своєї не виконала і призначила за губернатора друзів лютого сатрапа Корб'є.

Надалі друзи таки домоглися, що цього «правителя» взяли від них. 6 місяців друзи «спочивали» від опіки Корб'є. Але потім він знову появився у Друзії, як губернатор, і чинив люті розправи.

Друзи надіслали делегацію до Сарайля з проханням взяти цього правителя від них. Сарайль делегації не прийняв і навіть наказав її заарештувати. На це друзи відповіли повстанням. Залогу французів з 200 душ зовсім було знищено.

Сарайль послав проти друзів артилерію, піхоту та аероплани. Наслідком—20 друзьких сел спалено і зметено з лиця землі. По всьому краю йдуть запеклі бої. Все-ж друзи захопили майже всі французькі гармати, кулемети і навіть аероплани.

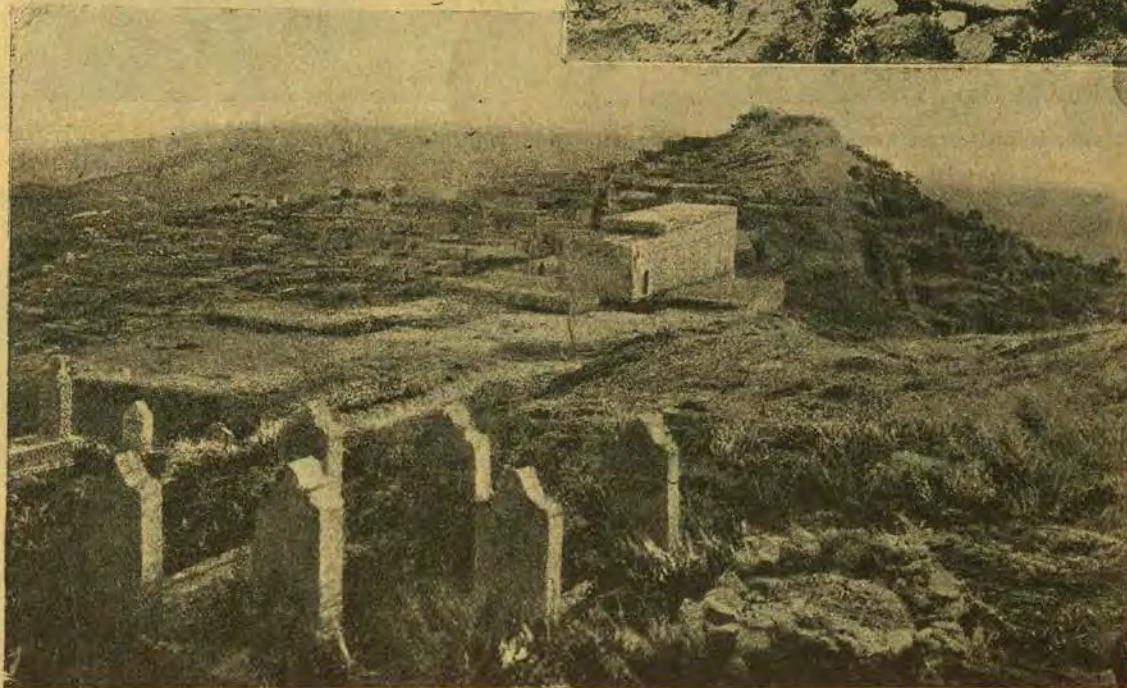
В шпиталях Дамаску та Бейруту біля 3.000 поранених.

Сарайль—найвищий комісар Сирії зазнаючи поразок від друзів, чинить криваву розправу там, де це можливо.

Друзів розорили зовсім. Християнське населення тікає з краю. Сила віткіачів прибуває до великих центрів, покинувши на місцях усе своє

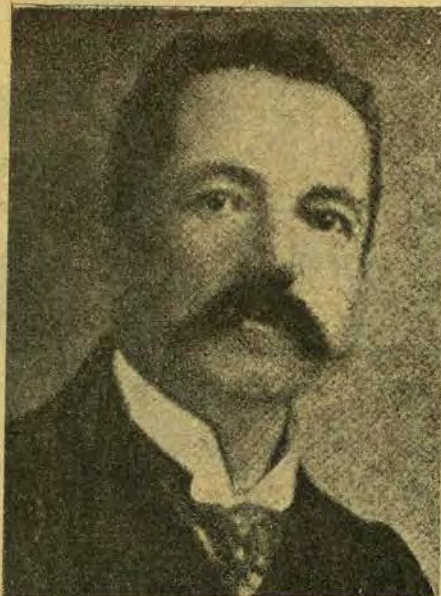
майно. Розор друзів тяжко відбився на арабах, що провадять з ними торгівлю, а разом з тим, це викликало заворушення навіть на англійській території, в Заїорданії та Палестині. Й досі друзи уперто боряться. У них знайшлася зброя, мабуть їм постачають її з сумежних країв—англійських колоній у Палестині. Генерал Сарайль вживає рішучих заходів Він мобілізував усю свою військову силу проти невеликої групи друзів-повстанців.

Друзи все-ж тримаються і в них є надія на приєднання до них бедуїнів. Тоді можливо повстанці зуміють обстоювати себе протягом довгого часу і примусити французьке командування подумати про задоволення цілком законних вимог друзів.

Зверху—Типи мешканців Джебел-Друзу; Могила друзького „Акаля“ (первосвященника) в околицях Дамаску; Один з головних пунктів території друзів (Бобра), у горах Хорану.

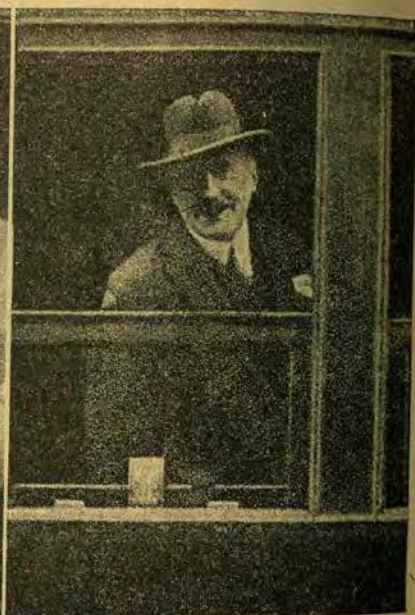
В С Е С В І Т Н Я І Л Ю С Т Р А Ц І Я .

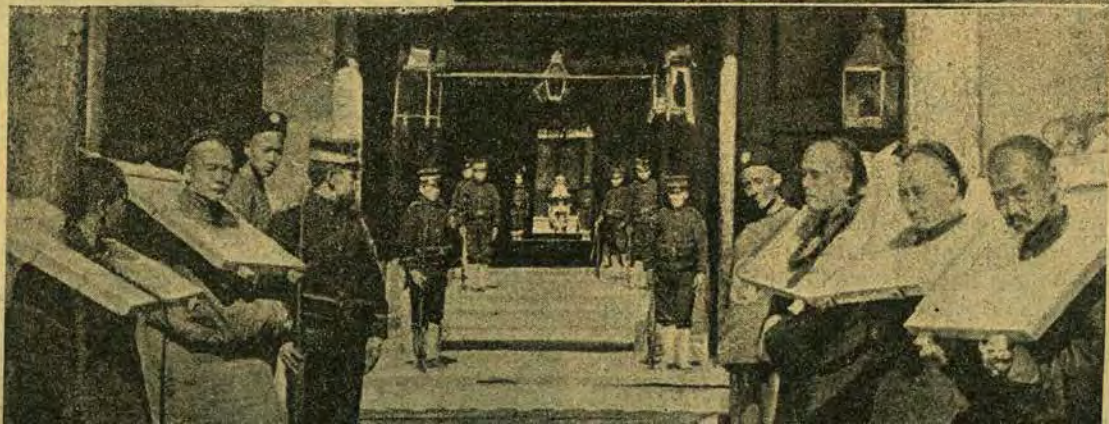
Еміль Ейхгорн. Бувший „червоний“
поліцеймейстер в Берліні, 1918 р.
Помер у червні 25 р.

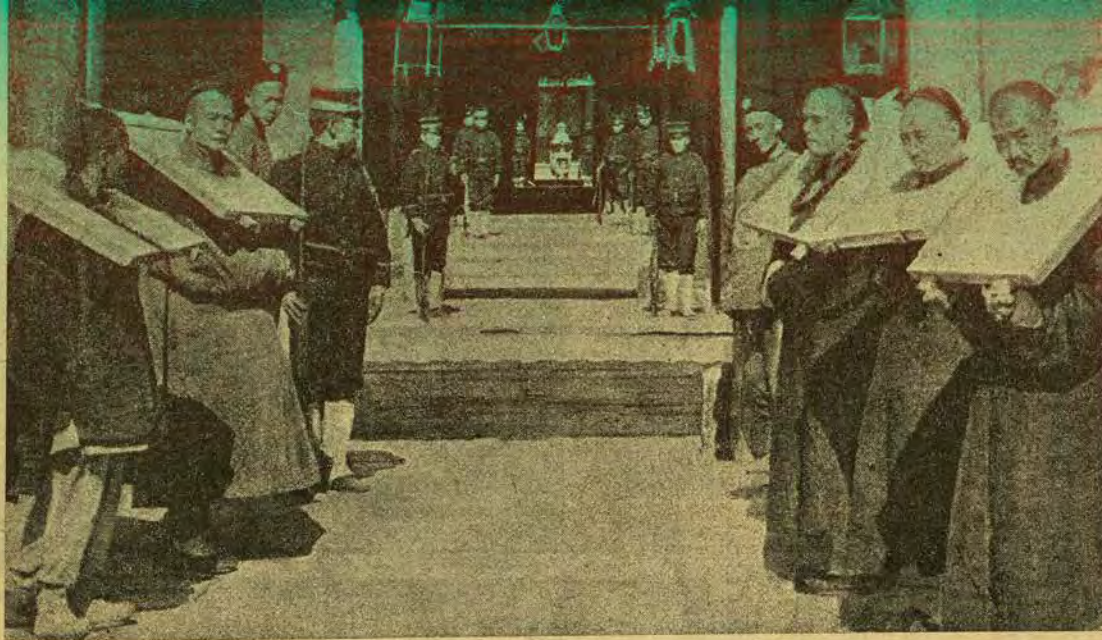

Друкарня гектографірованої га-
зети кигайської колонії в Берліні.

Французький мін. фінансів Каїо
повертається з Лондону.

Стародавній метод кари в Китаї. На шию злочинців одягають дошки й виводять на вулицю.

Генер. Гарібальді, один з ворогів Мусоліні.

Ліворуч—вулична майстерня металевих виробів у Мароко. Праворуч—демонстрація студентів у Пекіні,

Павильон СРСР на паризькій виставці декоративного мистецтва.

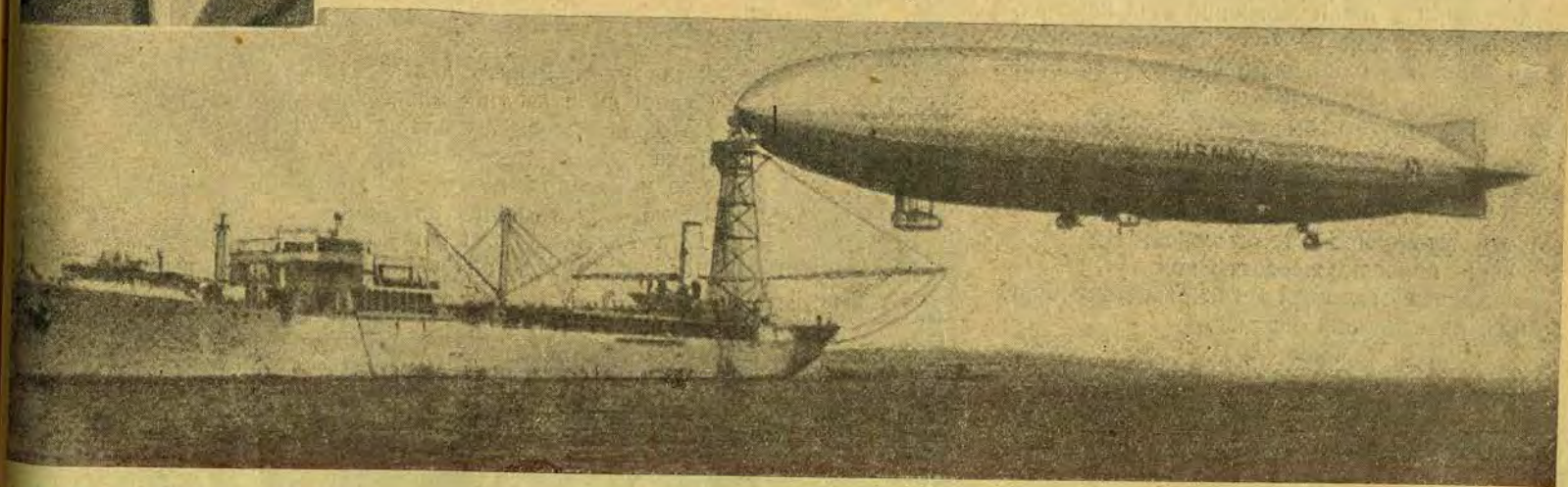

Демонстрація турків перед турецьким посольством у Берліні за повернення Мосула. На балконах — турецький посол.

Демонстрація турків перед турецьким посольством у Берліні за повернення Мосула. На балконі—турецький посол.

Військовий парад італійської піхоти. Приймає парад „Чорний герцог“—Мусоліні.

Діріжабль „Шенандоа“ біля свого причального пароплава. Загинув у Тихому океані. Зверху—Американський міністр флоти Уільбур, якого притягають до відповідальності за аварію.

ОСІННЯ ПУТЬ

Октави.

В. Л.

I.

Осінь путь і мряка пелехата.
Рипить по-над шляхом, старий понурий дуб,
І листя дня, зів'яле та латате,
Прослалось с'тріхами обідраних халуп;
І край села ми сіли зачекати
На, вітром звалений, трухнявий граба слуп.
І скрізь нудьга, і бачу тугу ту-ж
В порожніх ямах зшерхнутих калюж.

II.

В полях туманних бився у тривозі
Холодний день, і жаль, хоч в душу стрель,
На серце впав, й пішли ми по дорозі
Серед пустельних і сумних земель.
І торохтів далеко дядько десь на возі,
Й спухав туманом лан забутих конопель.
І вітровіння скрізь, і вітровіння те-ж
Між пальцями похудлими оцих знайомих меж.

III.

Звідкіль прийшли такі вітри старечі,
До нас вони прийшли відкіль?
І гасить темний і холодний вечір
Радости останню гаріль,
Й на мрій моїх похилі, журні плечі
Ляга важкий і стозапеклий біль.
І розкриває крила, й поринає в льот
Суворий вітер гніву і скорбот.

IV.

А я іду, іду й не помічаю,
Що тьма й туман росте навкруг,
Що на полях припишклих достига
Холодна осінь і нудьга.

VII.

Холодна осінь править танок.
Іду й шукаю на шляху
Слід днів, коли підводивсь ранок
У ревах смерти і в жаху,
Гарматний слід, і слід тачанок,
Що царину вкривав глуху.
Шукаю, але згинув слід
Минулих і недавніх літ.

VIII.

І не брелять шляхи, і в далеч вже промчали
Баских коней зухвали табуни,
А я відстав й на мене не чекали,
Тепер-же спробуй: здогони,
І накажи, щоб не мовчали
Закляклі в мовчанці лани.
Ні, то пройшло, і мариш, як ідеш,
Про час загаслих вже пожеж.

IX.

Та знаю: літ сліда не стерти,
Минулих літ, проведених в бою:
Величніх літ боїв і смерти
З сердець не стерти колію,
І на лиці людей тепер твій
Слід радісно й побожно пізнаю

III.

Звідкіль прийшли такі вітри старечі,
 До нас вони прийшли відкіль?
 І гасить темний і холодний вечір
 Радости останною гаріль,
 Й на мрії моїх похилі, журні плечі
 Ляга важкий і стозапеклий біль.
 І розкриває крила, й поринає в льот
 Суворий вітер гніву і скорбот.

IV.

І в криках вітру чув далеку сурму бою,
 То крок бойців хвилює далечинь,
 Бо дика вітру квиль проносить наді мною
 Недавніх літ ще не забуту тинь.
 Не вгамувать стисканнями спокою
 Душі стривожених тремтінь,
 Коли згадаю я, і бачу я, що ось
 Струміння диму з вітром заплелось.

V.

Це—дим боїв, і дим жорсткий пожарищ,
 Коли степи гули приборями атак,
 Коли напружено у ребра серцем вдариш,
 І вгвинтиш у набій людський свій переляк,
 Націлишся і враз на ямах чорних згарищ
 Ось ворог ще один, скипівши кров'ю, зкляк.
 А ти ідеш, і серця зламок твій
 Набито захватом, як порохом—набій.

VI.

А ось тепер лиш вітер коливає
 У серці порослі уже достиглих туг,
 Та в далеч стелеться і тягнеться без краю
 Доріг розімкнений ланцюг.

Тепер же спробуй: здохни,
 І накажи, щоб не мовчали
 Закляклі в мовчанці лани.
 Ні, то пройшло, і мариш, як ідеш,
 Про час загаслих вже пожеж.

IX.

Та знаю: літ сліда не стерти,
 Минулих літ, проведених в бою:
 Величніх літ боїв і смерти
 З сердець не стерти колю,
 І на лиці людей тепер твій
 Слід радісно й побожно пізнаю,
 А слід цей—рана або шрам.
 Або покорчене тремтіння, що пробігає по губах.

X.

Вдивляюся в таке тремтіння,
 Зів'ялих губ чіткий, тривожний змах
 І бачу, загравне цвітіння
 В глибоко вкопаних очах.
 В чола похилене склепіння
 Той треміт б'ється, наче птах.
 О, ні! Не кожному дано
 Носити днів святих клейно.

XI.

Ляга туман. Ревуть далекі луни,
 Суворі луни хмурих піль.
 Не знаю я, нудьга звідкіль насуне,
 Така нудьга іде звідкіль,
 Але на прапорі розгорнутім комуни.
 Немає слів зневіри і знесиль.
 Ляга туман, й вогні цвітуть,
 Вогні далекі. Дальня путь.

БЕРЛІН УНОЧІ

Сірий, похмурий і тяжкий Берлін удень. Але з настанням ночі, і Берлін оживає. Біжать тривожливі вогні реклам, мчаться автомобілі та омнібуси, тиснені вогні відблискують в уторованому до зеркального блиску асфальті вулиць. І серед цього шаленого танцю вогнів і гудків сновигають люди, бо Берлін живе і вдень і вночі. Надто цікаві Берлінські реклами вночі: всі вони світяться і мало того— всі вони рухаються. Тисячами вогників спалахують на темрявих чолах будинків назви газет, кіно, готелів, фірм, ресторацій і вмить зникають, щоб дати місце новим і новим. Цілі світляні та рухомі картини утворюються з різнобарвних електричних лампочок. Кожна з таких реклам це солідне діло, що коштує багато грошей за уміщення анонсів.

Вулиця Фрідріха. Ріг Французької.

На малюнках тут ми бачимо назви ресторацій. Усі ці „Фридрих-Вільгельми“, „Імператори“, „Вільгельми“—власники їх не заходилися навіть змінити їх стару монархічну вивіску. Але знаходить пізня пора, з ресторацій і кіно вироюються натовпи пишно одягнених елегантних людей, фанатичні дами з «армії порятунку» марно покликають: „Панове, згляньтеся на бідних“. Газетчики вигукують назви вечірних газет і продають сліпі інваліди з жовтими пов'язками на руках сірники. О 3-й годині вулиці пустіють, залишаються самі проститутки та закликають підозрілі люди прохожих в таємні закутки розпusti.

Площа Нолендорфа.

Вулиця Фрідріха. Ріг Французької.

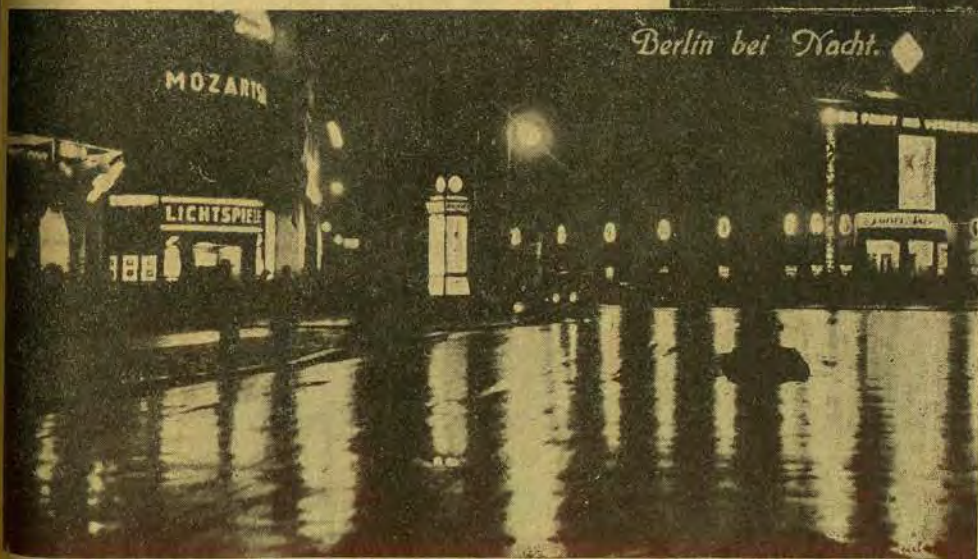
Площа Нолендорфа.

По багатьох районах вночі рух буває ще жвавіший, ніж удень і на „Поцдамер-Пляц“ (на одному з найжвавіших місць у Берліні) велика освітлена башта регулює рух синіми, червоними та жовтими вогниками.

Цілими натовпами пожирають людей провали метрополітену, омнібуси та трамваї: це поспішає веселитися Берлін, збудований на злиднях і тяжкій праці пролетаряту, це веселиться Берлін, з нього широким струмком з заводів, що не знають відпочинку ні вдень ні вночі, тече за кордон кров і золото.

Центр вулиці Фрідріха.

Площа Нолендорфа. Світляне грише на асфальті.

порятунку» марно покликають: „Панове, згляньтеся на бідних“. Газетчики вигукують назви вечірніх газет і продають сліпі інваліди з жовтими пов'язками на руках сірники. О 3-й годині вулиці пустіють, залишаються самі проститутки та закликають підозрілі люди прохожих в таємні закутки розпустити.

Багато непевного діється вночі у Берліні. Останнього часу частіше трапляються таємні підпали і що-ночі десь спалахує заграва, мчаться туди пожежники з таємною поліцією. У Берліні ходять чутки, що це фашисти підпалюють будинки, де живуть поляки власники.

Досягла величезних розмірів і пошесть самогубств у Берліні, надто тяжко жити в Дауесівській державі. А в тім спить Берлін, щоб сірий ранок пробуркав знову робітника до його безнастанної праці, жінок на щоденне чудо прогудувати сім'ю, коли все зростає дорожнеча, а злочинних керівників Німеччини на новий грабунок знедоленої людности.

А. Б.

ЗА ОКЕАНОМ.

Торік в літню пору довелося мені поїхати на два місяці до Америки. Їхали з Франції.

Над вечір, як замерехтіли перші зорі і загорівся маяк, ми рушили і за кілька годин бретонський берег зник з наших очей—землю ми побачили аж через десять днів.

Два дні летіли чайки і ще нагадували про Європу, потім вернули.

А ми опинились у океані.

За дозволом капітана я оглянула пароплав.

На долі, глибоко під водою, були машини. Взірцева чистота, а разом з тим—пекло. Працювали там змінами по 4 години; на пароплавах, що йдуть цілком півдним курсом коло машин видержують тільки чорні. Тут працювали англійці. Десь дзюрчала вода, з вентиляторів тягнуло тонкими струмками свіже повітря, але за два кроки від них стояла вже неймовірна спека.

Нагорі розважались. У день лежали в кріслах, грали у теніс, над вечір—грала музика і американки танцювали з матросами до пізньої ночі.

В першій класі в спокійні дні майже не гоїдало—зате у третій, на долі цілий час видко було бліді, зелені обличчя хорих. Тільки дівчора як тут, так і там, безжурно гасала по покладі.

На шостий день подорожі зірвався шторм. Пароплав кидало як тріску, хвилі перекидались через палубу, однак англійська команда пароплава все-таки святкувала великдень. Зійшлись ті самі музики, що увечері грали „фокстрота“, заграли якісь псалми, капітан прочитав молитви, а решта підтягала. Було надзвичайно нудно. Увечері так кидало, що мало хто виходив з кабіни. Десь коло півночі загреміло—я вийшла на палубу—все було чорне; від часу до часу вогненою стрілкою розрізувала небо блискавиця, а на долі під білою пі-

чезний, як раз такий, якою ми собі уявляєм, звичайно, Америку. Фулиці вкриті сміттям не згірш од якої Сміли чи Гадячу, на вулицях сидить і бавиться в лахмітті дівчора, чути жаргон, он продирається через юрбу китайчик, там блискають зуби негра, за вікном видно японський ресторан з тихими косоокими жовтими личками.

В центрі, на „п'ятім авеню“—содом і гомора. Увечері особливо низкою тягнуться без перерви авто, спалахує і гасне вогник регулятора їзди на перехрестях, а на стінах загораються величезні реклами, кидають снопи різнокольорового світла, сліплять очі, навкруги стоїть невгаваючий гамір, по пішоходах суне лава людей, чути всі мови світу, можна побачити всі раси й народи.

Отут—артерія Нью-Йорку. Часом може статися якомсь моторошно, але заблудити, сплутати шляхи все-таки не можна. Тай до того „боббі“—поліцейський. На ваш запит одержите точні вказівки, коли він стоїть тут, він дуже чемний.

Однак бувають і інші картини. Але про це другим разом,

Прекрасний берег Гудсон. Розкішні вілі—палаці, асфальтовий шлях—і тиша. Тут не вільно трамваєм, тут царство американського мільйона.

Чикаго.

Приблизно такого-ж типу Чикаго. Більш розкидане. З кількома величезними парками, на березі чудесного озера. Воно виросло протягом 80 літ на місці індіанського села. Сама назва індіанська, й означає „Дика цибуля“. Швидкий зріст відбився на характері міста. Ви часто побачити поруч з великою бетоною будівлею дерев'яний двоповерховий будиночок, а частогусто і порожній, ще не забудований дикий майдан. На одній з вулиць стоїть пам'ятник одній історичній події, що ще жива у спогадах старих мешканців. Підчас відсутності перших колоністів, індіанці зробили напад на відібране в них місто, і вирізали всіх білих жінок. Тільки одну було врятовано якимсь вождем червоних. І стоїть пам'ятник тепер, чорний, з перами, зроблений межи білих панів свого колишнього міста.

Як добували колонії.

Інтересні речі оповідають про боротьбу з чорними. Американці надсилали в подарунок вождям індіанських племен килими—отруєні чорною вісною. Вимирали цілі місцевості, а європейці опановували своєю новою батьківщиною.

Зверху — Ратуша в Нью-Йорку.

На шостий день подорожі зірвався шторм. Пароплав кидало як тріску, хвилі перекидалися через палубу, однак англійська команда пароплава все-таки святкувала великдень. Зійшлися ті самі музики, що увечері грали „фокстрота“, заграли якісь псалми, капітан прочитав молитви, а решта підтягала. Було надзвичайно нудно. Увечері так кидало, що мало хто виходив з кабіни. Десь коло півночі загреміло — я вийшла на палубу — все було чорне; від часу до часу вогненою стрілкою розрізувала небо блискавиця, а на долі під білою піною зеленкуватим промінням світилося море. Це були якісь тепловодні риби — ми наближались до тропіків. На ранок побачили Бермудські острови, перших чорних, а на наступний день вже наближались на північ до Нью-Йорку.

Нью-Йорк.

Так от він, на решті.

Щось замаячило на обрії — це й був знаний пам'ятник свободи. Про нього оповідають кожному, що приїздить уперше відомий анекдот: один чужинець, що зле володів англійською мовою, спитав американця, кому це пам'ятник. Той відповів — Свободі. Чужинець співчутливо покивав головою і сказав: „так, так — у нас також є звичай ставити пам'ятники нашим покійникам“. У слушності цього доводилось переконуватись потім цілий час.

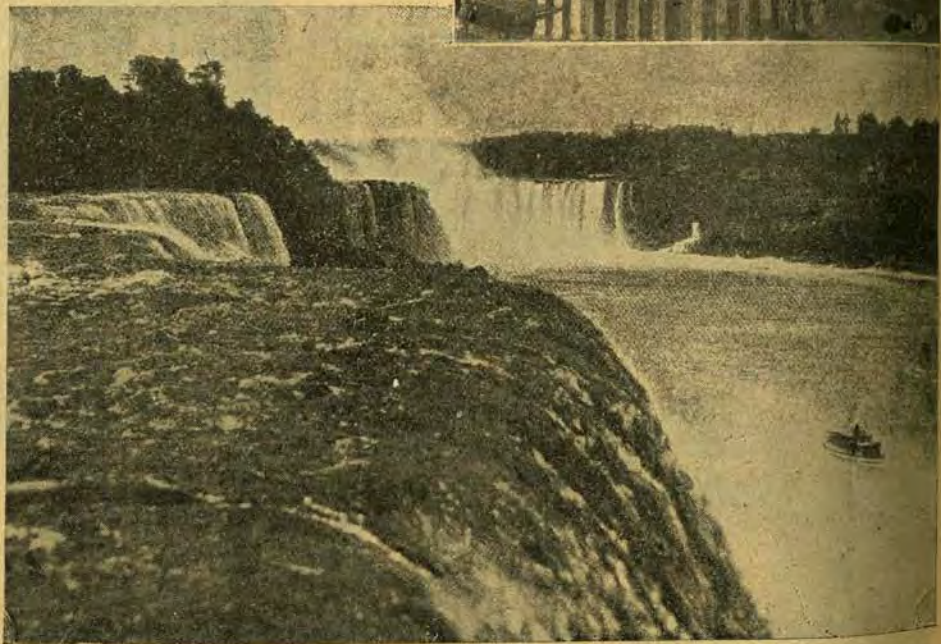
Реликвий кам'яний Нью-Йорк властиво не вражає нічим. Ви орієнтуєтесь у ньому через дві години, бо весь він — клітки, бо весь він — числа, простий, вели-

зроблений мези одних паних свого колишнього міста.

Як добували колонії.

Интересні речі оповідають про боротьбу з чорними. Американці надсилали в подарунок вождям індієських племен килими — отруєні чорною віспою. Вимирали цілі місцевості, а європейці опанували своєю новою батьківщиною.

Тепер індієці вимирають. Їх лишилося коло 200 тисяч, їх старанно охороняють в особливо для того залишених місцевостях, де вони живуть ще в досить первісному стані, все ще збираються на віча в лісах, заховуючи пережитки старовинної одяжі.

Зверху — Отель „Пенсільванія“ в Нью-Йорку; унизу — Ніягарський водопад.

Мені довелося зустрінути на однім із конгресів жінку з племені Інків— вона мала шкіряний одяг, а в довгих косах були встромлені пера— як на малюнках в оповіданнях Майн-Ріда.

Гнила культура.

В Чикаго мені довелося пробути два тижні і зустрічатись з як-найрізноманітнішими людьми. Були то фабриканти й робітники, члени якихось сект, професори, молодь, багаті з віл і відвідувачі „притулків“ і як—раз там, в Америці, країні „рівности“ мене вражала надзвичайна, нечувана проста різниця між тим, що дає держава своїм горожанам. Додатково до європейських прикмет, була ще расова ненависть. Мені показували цілі квартали, заселені неграми, звідки виїхали всі білі, не бажаючи жити спільно з чорними. Такі квартали існують в кожному місті так само як існує університет для чорних в Вашингтоні, існують окремі кіно, лікарі, адвокати.

Одного разу при мені не пустили до ресторану одного з наших товаришів— негра, доктора медицини,— бо він був чорний.

Все це не міститься навіть у нашій уяві, однак для „свобідних“ американців — звичайне явище.

В деяких штатах ще існує „дідівський закон“,— що торкається правил вибору до парламенту— полягає він у тому, що право виборів можуть мати (розуміється, тільки коли справа торкається чорних народів) лише негри, що мали грамотного діда. Це треба довести документально, в противному разі хоч-би виборщик був не знати якої освіти, він не має права голосування.

За те в руках чорних— вся найтяжча праця. На славетних скотобойнях аж чорніє від негрів.

Коли шлюб негрів з білими переслідується законом і карається в'язницею, чорна проституція цвіте буйно на вітху білих панів Америки.

Негри надзвичайно здібні. Мені доводилось мати відчит у їх університеті, і питання були цікавішими від аналогічних дискусій слухачів по інших вищих школах.

Цікава й їх музика— тужлива та мелодійна— голоси просто розкішні, одного на жаль не можна сказати про надзвичайно немюзикальних американців, у котрих всі видатні співиці— виключно чужинці.

Своєгідний характер має Пенсільванія; заселена переважно квекерами, вона відрізняється від інших штатів, котрі мені доводилось бачити, надзвичайною простотою, майже строгістю. Чесність там надзвичайна— в невеличких містах, де сарі традиції ще збереглися, всі будинки, як в день, як і вночі не замикаються.

Немає також у квекерів типової американської похапливості— це розумні, спокійні люди, де в чому нагадуть, може, наших селян.

Кожна оселя майже має авто; в кожній хаті є радіо— однак воно служить не лише для розваги— ранками вся молодь годинами сидить коло апарату і слухає та записує лекції університету— бо коштів жити у великому місті вони не мають, і тільки їздять складати іспити, все-ж навчання відбувається через радіо.

Доводилось однак мені оглядати й такі університети, де вчать діти переважно каліфорнійських мільонерів— там інтернати нагадують золоті клітки, на кожних 10 учнів припадає по професору, є розкішні спортові залі, цілий маєток забудований палацами— одна подарована Рокфелером різблена дубова їдальня коштує божевільних грошей.

Там поруч з наукою читаються для дівчат спеціальні лекції, як уряджувати five o'clock (чай), вечері, як поводитись на балах; цікаво, що це заведено й у славетнім Брін—мор коледжу.

Недалеко від тих палаців— народня школа обдертий будинок, жадних наукових приладь дівчара брудна в такій мірі, що ми того про Америку й подумати не могли. А проте довелося побачити на свої очі.

На підприємствах.

Оглядали деякі фабрики авіаційну в Дейтон, Форда в Детройті, славетні скотобойні в Чикаго керамічну в Індіаполіс. В останній директор давав пояснення про саму промисловість, про фінансове навчання робітників— а потім трапилась така дрібничка: я звернулась до робітника а запитанням, скільки він одержує на тиждень. Робітник не відповів, коли директор відійшов, я спитала ще раз, і він пошепки пояснив, що робітникам було заборонено оповідати нам про заробітну платню.

Часто доводиться чути про добробут робітництва в Америці— мовляв, кожний має авто. На це можна лише всміхнутись, коли бодай побіжно знати життя там. Правда авто робітники іноді й мають— при великім виробництві вони там дешеві, трамваї— ж дорогі— отже тим самим заощаджується гроші. Але підчас криз робітництво живе тим, що збирає з смітників багатів (сміття що-дня виставляють у кошиках на вулицю, до їх забирає ранком авто). Навіть, маючи працю робітники дуже бідують: мала хатина, де четверо сплять на одному ліжкові, хати без вікон, освітлені день-ніч, електрикою, з брудними вогими стінами— багато їх в славетній Америці— країні порожніх слів, лицемірства й немилосердного визиску працюючих.

Оповідать американці про свого улюбленця Вільсона, що коли він з'явився на страшний суд, бог сказав йому— не щирі твої дванадцять пунктів, Вільсоне, от і не пощастило тобі на землі.

— Та не кращі й твої були, боже,— відповів той.

Повна церков, законів, конституцій та парламентів Америка, край брехні й сваволі магнатів всесильного долара, край рабів капіталу.

Надія Суровцова.

НАЙНОВІШІ ТУРБИНИ.

Білий вугіль— це дармова енергія, енергія майже невичерпана, тому явно корисна для експлуатації. Цією силою люди користуються вже здавна, щоб пускати в рух водяні млини, водою перевозити тягар то-що. При цім способі експлуатації більша частина енергії не використовується.

Будуємо!

Ми не хочемо вбогих хатин

Ми будуємо високі палаци

она відрізняється від інших штатів, котрі мені доводилося бачити, надзвичайною простотою, майже строгістю. Чесність там надзвичайна—в невеличких містах, де с арі традиції ще збереглися, всі будинки, як в день, так і вночі не замикаються.

Немає також у квекерів типової американської похапливості—це розважливі, спокійні люди, де в чому нагадуть, може, наших селян.

Вийшла на Страшний Суд, боі сказав йому—не щирі твої дванадцять пунктів, Вільсоне, от і не пощастило тобі на землі.

— Та не краді й твої були, боже,—відповів той.

Повна церков, законів, конституцій та парламентів Америка, край брехні й сваволі магнатів весильного долара, край рабів капіталу.

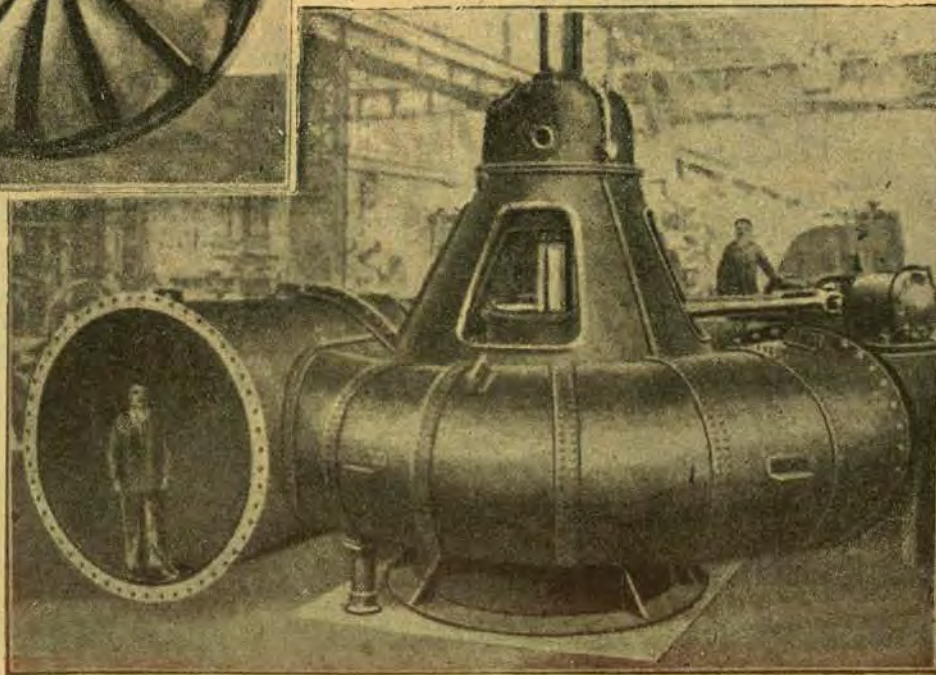
Надія Суровцова.

НАЙНОВІШІ ТУРБИНИ.

Білий вугіль—це дармова енергія, енергія майже невичерпана, тому явно корисна для експлуатації. Цєю силою люди користуються вже здавна, щоб пускати в рух водяні млини, водою перевозити тягар то-що. При цім способі експлуатації більша частина енергії не використовувалася і загалом цей рід енергії дуже мало вживався.

Коли було винайдено можливість пе едавати енергію на велике віддалення електричним током вельми високої напруги, а також винайдено водяні турбини—все це спричинилося до величезної експлуатації білого вугля.

Передається енергія через просторинь таким робом, що падання або рух води надає руху динамо-машині, а ця вироблений електричний ток передає проводами на десятки й сотні верстов. Турбіна—це труба, що перепускає крізь себе проточну воду під більш-менш значним натиском. У ширшій

частині цієї турбіни є коловерт, тобто колесо з зігнутими відповідним чином лопатями. Падаючи з великим навалом на ці лопаті, вода пускає в рух саме колесо, а рух цей передається динамо-машинами.

На останній виставці в Еспанії виставлено величезні розміром і силою удосконалені турбіни, показані на малюнках.

Будуємо!

Ми не хочемо вбогих хатин
Ми будуємо високі палаци
В годині шісдесят хвилин
І вісім годин ми стоїмо на праці

Хай підвозять сіре каміння
Ми візьмемо молота в руки
Поцілунками грає проміння
І підказує жваві рухи

Архітект ресфедером на папері
Озброений зброєю цифр
Креслить стрункі паралелі
З літер таємний шифр

Але ми тисячу рук
Перетворимо риси в життя
Кинемо на сірий брук
Цегли червоне шмаття

І що-дня здійматиме вище
Наш будинок червоні стіни
І димом на хмарах напише
Наші нові заповіти

Л. Кардиналовська.

РАДЯНСЬКИЙ

Перед брамою.

... Чепурненьки, нові, двохповерхові робітничі будиночки—всі в одному стилі,—заросли зеленими городами—ціле своєрідне місто—околиці Харкова.

А ген на фоні сизо-зеленої далечини степів різко, гордо вимальовується могутній красунь ВЕК.

На широкій площині розташувались корпуси заводу.

Наче намагнетизоване око довго не одривається від рівних, пропорційних ліній високих, монументальних будівель, од яких віє спокійною величністю...

Мовчазний, кріпкий мов скеля, завод!

Повний захованих дум...

Робітничими руками народжений...

Не одне натружене чоло зросило потом своїм холодні, цементовані підмурки...

Велично стоїть гордість і краса робітничих рук...

У заводі.

Все подвір'я заводу посікла колія... Загромаджено вагонами... Що-йно сновигають навантажені вагонетки...

Доліта легенький запах горілого заліза...

Перед нами найбільший корпус—машиновий завод.

Одкривається залізна хвртка і ми зразу попадаємо в якесь казкове царство машин...

Доки гляне око—машини, станки, машини...

Машинам здається нема кінця й краю...

ки, нервових, поривчастих рухів, зойків, біганини, люди спокійні немов машини, а водночас—спокійний, плавний ритм роботи.

Нема тут гуркіту трансмісій, не сновигають в повітрі паси, не чмихають закоптілі двигуни, лише задумливе журчання моторів порушує хаотичний гул заводу.

Кожна тут машина, кожний станок має свого електромотора.

А їх то усіх біля тисячі на ВЕК'у.

Всьому-ж дає енергію центральна, заводська електростанція з 2-ма могутніми турбо-генераторами.

Далеко, немов дорога, у лісі колон, побігли галереї...

А під самим дахом, поперек всього заводу, повзуть, гуркотять велетенські спорудження—підйомні крани,—

**підйомна сила
1500 пудів**

великими літерами на рямі...

Гак висить в повітрі, незграбно повертається, знижується, дзеленчить...

— Давай!...—окрик.

Зачепивши з усього хаосу якусь громадину, гак підіймає, плавно певеносить на

Велично стоїть обітні

Аж ось увагу вашу приковує велетенський станок. Великого діаметру диск, на якому відрізується кружало, кружало, кружало... В'їдається різець, товстою шкіркою зашкарублу, чавуну масу, залишаючи

У заводі.

Все повітря заводу посікла колія... Загромаджено вагонами... Що-йно сновигають навантажені вагонетки...

Доліта легенький запах горілого заліза... Перед нами найбільший корпус—машинний завод.

Одкривається залізна хвртка і ми зразу попадаємо в якесь казкове царство машин...

Доки гляне око—машини, станки, машини... Машинам здається нема кінця й краю...

Сонце падає крізь скляний дах, засліплює очі відблиск стали, міді, бронзи...

Велика, феєрична картина!

Все тут заводської гені, робіт рушаються спокійно, виміряно, нема зайвої метушні, гаряч-

чисто, світло, нема куряви, що спирає леники, немов гноми, во-

рек всього заводу, повзуть, гуркотять велетенські спорудження—підйомні крани,—

**підйомна сила
1500 пудів**

великими літерами на рямі...

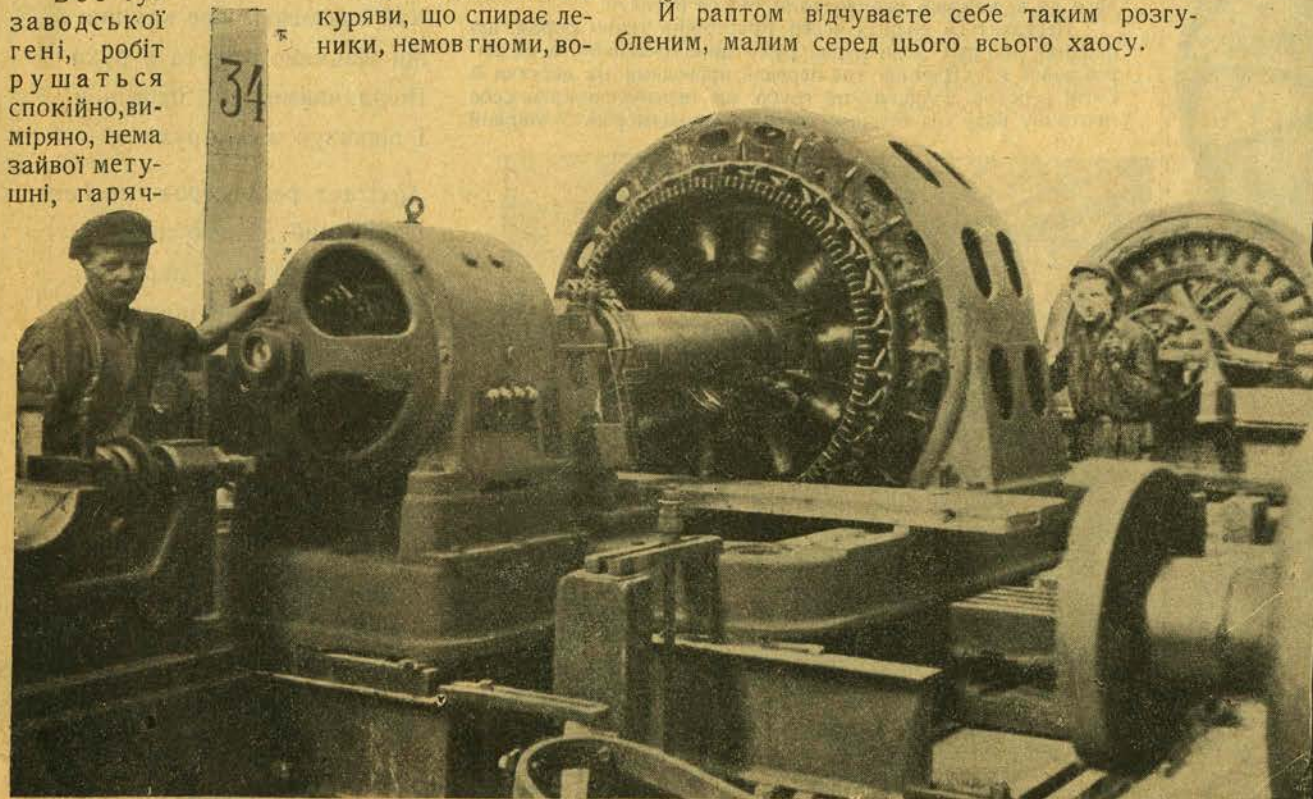
Гак висить в повітрі, незграбно повертається, знижується, дзеленчить...

— Давай!..— окрик.

Зачепивши з усього хаосу якусь громадину, гак підіймає, плавно переносить на друге місце, обережно, наче дитину ставить. Й ви переповнюєтесь повагою до цієї незграбної, ніжної няньки.

Й раптом відчуваєте себе таким розгубленим, малим серед цього всього хаосу.

Аж ось увагу вашу приковує велетенський станок. Великого діаметру диск, наприпасовано маховика, повагом кружиться. В'їдається різець, тонстою шкіркою зашкарублу, чавунову масу, залишаючи

Крупна продукція заводу—Кондесатор на 2,500 КВА

У вільній позі, покладаючи

Фот. А. П. Плахтія.

ВЕДЕПЕЦЬ

пильний погляд. Легенький кивок знизу вверх головою.

А ось поруч, також повагом, повзе довгий стіль строгального станка. Чавун верещить, скиглить, плаче, але невмолимий різець безжалісно ріже якісь пази. У вільній позі, поклавши на ричаг руку стоїть токар в окулярах, — внутрішньо засереджений, поважний, він відчуває себе, здається, володарем над цією могутньою машиною, що скоряється його волі.

І токар і станок, здається, разом вилляті з одного матеріялу, доповнюють один одного.

— А ось штамповочний цех... Хотите подивитися? — запропонував нам якийсь робітник.

Ми звернули в бокову галерею...

Бряжчало бляхою. На підлозі — купи порізаної бляхи... З десятків станків однакової конструкції стоїть в ряд. За станками — робітники й робітниці. Повільно крутяться маховички станків. Робітник кладе велику, круглу бляху. Гострі, штамповочні ножі в'їдаються легко немов у масло... Кругла бляха, раптом, просвічує дірками, квадратами, прорізами.

— Для моторів це необхідно, — пояснює робітник, — в оці пази заходить ізолюваний дріт...

Старанно балансує між машинами ми

Деякі десятиків різнокольорових хусток схилилося над деталями моторів — обмотують ізолюваним шнуром. Робота кипить... Старанно крутять, цокають, штурхають, шарпають, а в очах невтомна веселість грає й срібним перекатом луна сміх під склепінням заводу...

Що розповів інженер.

До нас приєднався інженер, що до того барився десь і зразу взяв нас твердою рукою під своє керівництво. Розгубленість наша минула і ми були дуже вдячні йому.

— А тепер ходім, побачите крупну продукцію заводу, — сказав він нам.

Ми пішли.

Ось, маєте, збирають конденсатор на 2.500 KVA, — вказав інженер. — А ось трансформатор на 10.000 KVA... Для великих електростанцій призначено... Дають енергію...

Але це ще не надто крупна продукція, виявляється. Не-що давно збудували для Азнафти 2 трансформатори по 12.500 KVA. Трансформаторів такої сили ніколи раніш до війни в б. царській Росії не будували. Окрім того збудували для Південсталі мотора на 2.000 кінних сил. З минулого року завод приступив до будування турбо-генераторів, що до війни раніш теж ніколи в б. Росії не будувались.

Ми з пошаною гляділи на могутні й загадкові для нас машини, на робітників, що возились біля них.

— А ось маєте останній етап нашої машини, спробна станція, — вказав нам далі інженер. — Машини тут випробовуються, перевіря-

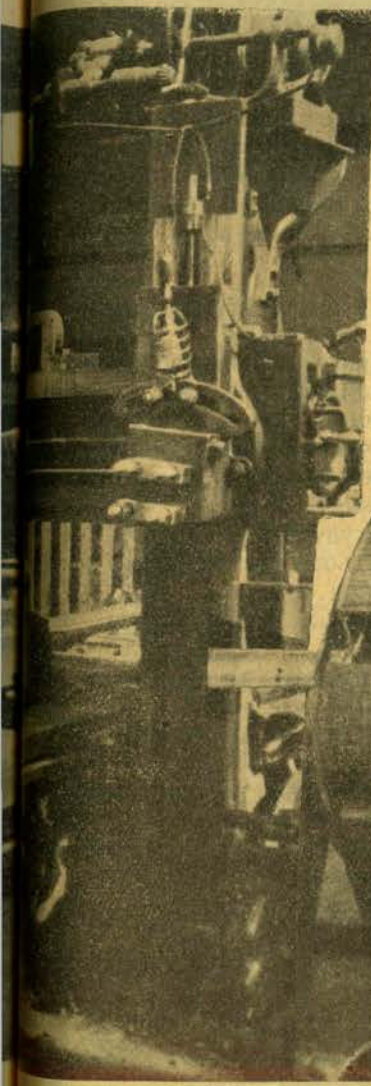

Тітничих рук...

Маховик оновлюється. Страшенно віє від цього плавного руху... Мусельний станок, — пояснює робітник, — на якому заводі є. Обточує часті метром в 10 метрів, —

Маховик оновлюється. Страшенно віс від цього плавного руху...
мусельний станок, — пояснює робіт-
на якому заводі є. Обточує часті
метром в 10 метрів, —

стоїть токар.

Бряжчало бляхою. На підлозі—купи порі-
заної бляхи... З десятків станків однакової
конструкції стоїть в ряд. За станками—робіт-
ники й робітниці. Повільно крутяться махо-
вички станків. Робітник кладе велику, круглу
бляху. Гострі, штамповочні ножі в'їдаються
легко немов у масло... Кругла бляха, рап-
том, просвічує дірками, квадратами, прорі-
зами.

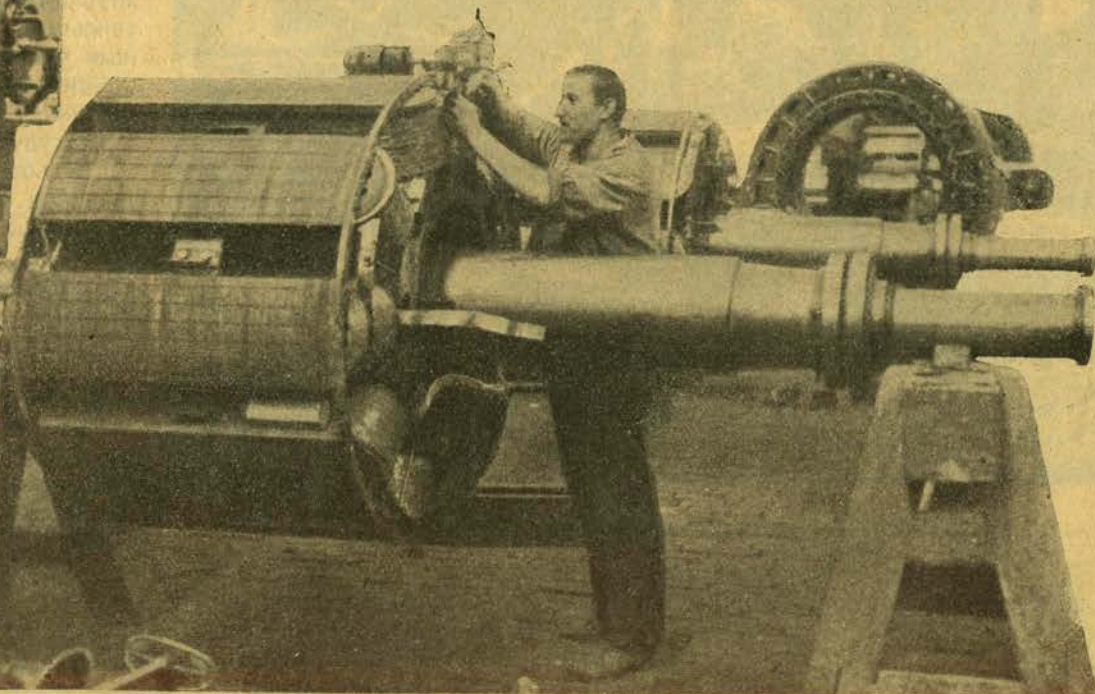
— Для моторів це необхідно, — пояснює робі-
тник, — в оці пази заходить ізольований
дріт...

Старанно балансує між машинами ми
вибіралося з штамповочного цеха.

— Аж раптом, в одній з бокових галерей
заставленій машинами, дружній регіт дзвенить,
вабить своєю життєрадісністю.

Прямуємо туди.

— Обмоточний цех, — пояснюють нам.

Збирають Кондесатор.

Трансформаторів такої сили ніколи раніш до
війни в б. царській Росії не будували. Окрім
того збудували для Швденстали мотора на
2.000 кінних сил. З минулого року завод
приступив до будування турбо-генераторів,
що до війни раніш теж ніколи в б. Росії не
будувались.

Ми з пошаною гляділи на могутні й за-
гадкові для нас машини, на робітників, що
возились біля них.

— А ось маєте останній етап нашої маши-
ни, спробна станція, — вказав нам далі інже-
нер. — Машини тут випробовуються, перевіря-
ються на працездатність.

Ми бачили як на різних підмурках то в
пазах цементованої підлоги стояли зібрані
електромашини, кожену хвилину готові до
життя.

— А тепер гляньте назад, — вказав рукою
інженер, — весь за-
вод перед вами як
на долоні.

І дійсно, ми бу-
ли в другому кінці
заводу і тепер пе-
ред нами побігли
залляті сонячним
світом довжелезні
галереї...

— Побудовано
завод так, — говорив
інженер, — що ви
можете бачити по-
слідовно всі етапи
роботи заводу над
якою-будь маши-
ною. В бокових
галереях збирають
малі, середні маши-
ни, в центральній
— великі; народив-
шись в літєйному
цехові, машина, або
певніш кістяк ма-
шини, проходить
токарну, слюсарну,

строгальну, так-би мовити—чорнові роботи. Тоді попада в зборочну.

Зібрана машина перед тим як вступити у життя випробується на пробній станції, складає, так-би мовити, іспит. Й коли в неї не буде знайдено дефектів, тоді її можна лакувати й відправляти за призначенням.

Такий точно шлях проходять могутні конденсатори, генератори, трансформатори і різні мотори.

— Електромашина владними кроками завойовує промисловість,— говорив далі інженер.— Економію в галузі техніки, економію енергії, раціональну постановку виробництва дає електромашина.

„Харківський електромашинобудівельний завод — найбільший завод на весь Радянський союз. На великій площі, щось біля 10 десятин розташувались його корпуси.

„Отже зрозуміло, що центр роботи по електромашинобудівництву лежить на ньому.

„ВЕК зараз електрифікує великі заводи Донбасу, Уралу, Азнафти, Текстильтресту, Волховстрой, будує машини для різних електростанцій...

„Ті роботи, що має завод на 2 роки слід було-б виконати за півроку.

„Завод поширюється. Приєд-

Закінчив свою промову інженер.

Задумливе журчання моторів поза нами...

Сине небо й свіжий струмінь вітру зустрічали нас...

Ми йшли мовчазні, зосереджені й легко, спокійно було, чомусь, нам..

...Далеко побігли галереї ..

Заводе, мовчазний заводе,
скільки дум навіяв ти!

А ген. робітники наванта-

них електростанції...
„Ті роботи, що має завод на
2 роки слід було-б виконати
за півроку.

„Завод поширюється. Приєд-

...Бряжчало бляхою... Штамповочний цех...

нуються нові корпуси, замовлено нові станки машини в Німеччині, Америці.

„Протягом цих двох років число робітників з 4-х тисяч буде збільшено до 12 тисяч.

„Завод росте й міцніє,—

Зазеленіє зрошене поле...

Загупають дужче молоти, радісно загуркоче станок...

... На спочин підуть трансмісії...

Йде електромашина.

...Далеко побігли галереї...

Заводе, мовчазний заводе,
скільки дум навівяв ти!

...А ген робітники навантажують
машинами вагони...

... І загудуть машини.

Здригнуться мури блискучого
антрациту—колотимуться велетенськими
кригами під могутніми ударами
електромашини...

Випроста згорблену спину забойщик...

Загудуть вентилятори...

Бадьоро затріпотять легені шахтаря...

Швидко пірне в шурх підйомка...

Засапано засмокчуть насоси...

Заб'ють буйні фонтани нафти...

Трамвайні мотори повезуть тисячі людей...

Електричні лампочки засяють в потягах...

Проріжуть темряву степів електростанції...

Загудуть млини...

К. Подолянин.

Лісосплав че

Після дванадцятирічної перерви до Херсону прибули перші плоти. Всього сюди пливе біля мільйону кубфутів лісу, половина якого без затримки пройшла Дніпрові пороги.

Ці плоти є першою ластівкою відродження південно-української лісової промисловости та лісоекспорту.

Зверху—Типи лоцманів;

рез Дніпро.

Вже загула після довгої мовчанки лісопильня.

Готується пиляний ліс для закордону.

Ринок свobodно доставляє лісоматеріал селу й місту.

Приступні ціни, зручний транспорт утворюють сприятливі можливості для розвитку нашої лісопромисловости.

Херсон

Внизу—Мент прибуття плотів.

$\sqrt{1.000 \text{ Крб.}} = X$

Діловод Фінансового відділу якогось треста Альоша КУЦИК, бігав сьогодні по канцелярії треста занадто стурбований.

Із кімнати в кімнату носилася його розхристана постать.

Коли він забіг, утретє, до Секретаріату, і шукаючими очима окинув кімнату, секретар, надмірно галантна людина в рогових окулярах, важно запитав Альошу.

— Що ви шукаєте Альоша?

(До речі—Альошу КУЦИКА, всі назвали просто Альошою, правда крім друкарщиць та нижчих посадою, ці останні його називали тов. КУЦИК).

На запитання секретаря, розсіянно посміхнувся й поскріб за лівим вухом правою рукою (це була його звичка), потім запитав:

— А? Що?

— Чого, кажу ви шукаєте.

— А, дурниці—мотузочка верьовки, звичайненького мотузочка, і знаєте—ніяк не знайду. У всьому тресті не знайду.

— А на віщо вам?—галантно запитав секретар.

— На віщо?—Альоша знов поскріб правою рукою за лівим вухом.—Так, треба.

Відповіді хотів бігти далі.

— Чекайте-но.—спинив його секретар,—у мене, здається, є.

Потім він порився в корзинці, що стояла у нього під столом і подав Альоші мотузочка.

— Ні, цей не підходе,—роздивившись сказав Альоша,—кріпшого треба.

— Другого нема,—відповідь секретар.

Альоша Куцик побіг далі.

Коли він, не найшовши мотузочка, забіг до кімнати, де робив, у нього в голові була чомусь чудна думка. Там мотузочка вже не було, були кальсони.

Приклавши пальця до свого чола, він, постояв хвилину замислившись, не відповів нічого на оклик головбуха й побіг до вбиральні.

У вбиральні, подивився на власні кальсони. Кальсони були чистенькі, свіжі. Він згадав, що тільки учора ввечері він їх надів.

Коли він вернувся до кімнати, де робив, головбух, підійшовши до нього, запитав:

— Що це ви сьогодні все бігаєте?

— Та знаєте, у мене розстройство шлунку,—чомусь збрехав Альоша.

— Тут є негайна справа.

Візьміть зараз під відчит десять карбованців і підіть на пошту; там получена якась посылка на адресу треста.

Ось візьмете повістку.

Треба викупити.

Головбух передав Альоші повістку.

Альоша сів написав заяву про видачу 10 карбованців. Головбух написав резолюцію—„прошу видати“.

Член Правління написав своє коротке: „видати“.

Альоша піійшов до каси, але скарбник відповів, що зараз у касі грошей зовсім немає, і що сьогодні не буде, про це Альоша доложив Головбухові.

Головбух узяв заяву Альошину й пішов до члена Правління. Теж доложив.

Член Правління послуховавши, зітхнув, і сказав:

— Напишіть чек на Держбанк.

Головбух, вернувшись, дав розпорядження виписати чек на суму 10 карбованців і довіреність на ім'я Альоші.

Альоша, узявши зі столу свій портфель (він ходив завжди з портфелем), пішов у Держбанк по гроші.

Йти до банку треба було повз пасаж. У пасажі Альоша, побачивши вітрину з жіночим вбранням, спинився й довгенько думав.

Взагалі Альоша справляв вражіння, знервованої людини. Під очима у його синіло. По стомленому обличчі, то там, то тут бігали живчики.

5 РОКІВ НА СТОРОЖІ
РЕВОЛЮЦІЇ.

Альоші, вчинила скандал. За те, що він був тільки діловодом. Раніш, коли Альоша з нею познайомився (це коли йому тільки хотілося женитися) він представився їй як секретар правління треста.

Потім, як і слід було чекати, вони полюбили один одного і незабаром одружилися. Дружина Альошина знала за нього, як за секретаря правління треста.

Ну, звичайно, у них це вийшло так:

Альоша сидів за столом і читав газету. До нього підходить його дружина:

— Що це ви читаєте гр-н діловод?

— Газету,—відповів Альоша.

— Газету?!—закричала дружина Альошина,—я тебе не за газету а хто ти такий?

— Як-то хто такий? Твій чоловік,—спокійно відповів Альоша, він за розсіяністю не почув слова „діловод“.

— Мій чоловік? Це я сама знаю,—кричала дружина далі,—я тебе не запитую чи мій ти чоловік чи ні, я тебе запитую де й на якій посаді ти служиш?...

— Як-то де, хіба ти не знаєш, я секретар правління...

— Секретар Правління? Ділопутішка ти нещасний. Це що таке?—істерично закричала Альошина дружина, й кинула йому в обличчя його службове посвідчення.

Альоша був зовсім не зомлів. Дружина його гримнула дверима й зникла з дому. Вернулася вона після 12-ої вночі й тут у них почалася справжня баталія.

Дружина Альошина кричала:
— Ти*подлец! Ти мерзота! Якби я це знала, я-б за тебе ніколи не пішла!

Альоша хотів був обуритися:
— Коли ви хотіли піти за секретаря ви дійсно помилились! До речі, між іншим всі секретарі, а особливо по трестах — жєнаті!

5 РОКІВ НА СТОРОЖІ РЕВОЛЮЦІЇ.

4-й Український Червонопрапорний полк при ДПУ та РНК святкував 12 вересня 5-тиріччя безперестанної служби на варті революції. На святі ювілею було оголошено від уряду УСРР грамоту.

В грамоті між іншим зазначено: „В день святкування вами свого п'ятиріччя перед нашою Спілкою, перед Червоною армією стоять нові невідкладні завдання.

Нове будівництво армії, що його зараз ми провадимо на підставі територіяльної системи, що за неї армія як-найшільніше зв'язується з багато мі йоновими трудовими масами нашої Спілки, ставить відповідні завдання і перед Червоною армією — стати приводним ремнем політики Радянської влади.

Через те поглиблення політико-освітньої праці в лавах Червоної армії становитиме ще довго наше головне завдання і в цьому розумінні 4-й полк має бути, як завжди, на передових позиціях“.

Зверху — читання грамоти Раднаркому. Нижче — військові спортивні вправи кіннотчиків.

Згадавши про щось, Альоша скривився, плюнув і одійшов від вітрини. Але у банк не пішов, а зразу підійшов до другої вітрини. Оп'ять замислився.

Але те, про що він згадав, не йшло йому з голови. Думаючи про це, він стояв біля вітрини й нічого не бачив.

Те, про що він згадав, було ось, що:

Це був сьогоднішній скандал з його молодією дружиною, що він одружився з нею два з половиною місяці тому. Справа в тім, що вона вчора ввечері, залізла йому у портфель і, побачивши там службове посвідчення

— Крім того, що ви мерзота, ви ідіот! Що мені до того, що ви діловод, а не секретар?! Треба було не брехати. Навіщо вам було брехати?!

Альоша здав тона, почав заспокоювати дружину. Він говорив їй, що сильно її любить. Просив пробачити йому цю брехню.

Дружина Альоші, теж перейшла на друге. Вона вже кричала:

— Так такі-то у Вас, „різні внески“, то в МОДР, то в ОАВУК, то туди, то сюди?! Брехун, ви брехун! Та як-би я це знала, я-б ніколи не кинула посади! (вона служила десь друкарницею до одружіння). Ви подивіться на мене, на що я таке стала схожа, пальта — нема, шляпки — нема,

я-б знала, що за тебе ніколи не пішла!

Альоша хотів був обуритися: — Коли ви хотіли піти за секретаря ви дійсно помилились! До речі, між іншим всі секретарі, а особливо по трестах — жнати!

панчох—тільки три пари, ботінок—немає?.. Альоша мовчав, сидів, як прибитий. Трошки згодом, коли дружина його змовкла, він почав дипломатично:

— Знаєш Нінкò (дружину звали Ніна, Альоша називав її Нінкò, з наголосом на О), знаєш Нінкò моє любе, я вирішив, усі гроші, що я одержу в цей місяць витратити на тебе. Зробиш, що хочеш.

Далі він їй все розказав. Він ніколи не був секретарем правління треста. Він тільки страшенно хотів ним бути. Перед оженінням, він подавав заяву в другий трест, але йому відмовили. Він думав, що як тільки одружаться йому пощастить поступити секретарем будь-якого треста.

Вони ніби замирилися, але ранком дружина Альошина, одягнувшись, несь хотіла йти. Коли вона пудрилася перед свічадом, промовила пошепки, але так, щоб Альоша вчув:

— Дружина ділопудішки,—і скривилася.

Альоша запитав:

— Куде це?

Дружина його, многозначливо, посміхнувшись різко відповіла.

— Не ваше діло. А між іншим, щоб ви знали, іноді буває, що жінки яких ділопудів як ви, робляться проститутками.

Гримнула дверима, а Альоша з тої хвилини прийшов у таке становище, в якому ми його бачили у тресті. Він був просто знервований і шукав вихід.

У пасажі Альоші раптом здалося, що він заблудився. Одійшовши від вітрини, де він досі стояв, він спитав якусь бариньку:

— Не знаєте громадянка, де тут вихід?

Громадянка здивовано глянула на нього і вказуючи рукою на двер пасажу, промовила:

— Ось тут.

Альоша вийшов із пасажу й направився у Держбанк.

У Держбанку народу було мало. Альоша стояв у черзі до каси, з чеком у руках.

Раптом його погляд упав на чек. Він побачив, що чек був написаний американською ручкою, синім атраментом, (така ручка

на і в Альоші), що рахівник, який писав чек, забув написати суму про-

числив.

— Моє любе Нінкò, у тебе сьогодні будуть і пальто, і джмі, і панчохи, і нове плаття. Словом у тебе буде все, що ти захочеш.

Потім він увійшов із черги підійшов до вільного стола, витяг свою американську ручку й приписав на чекові два „нуліка“, а там, де повинно

Головбух розірвав пакунок. Там були нові книжки видання В. Р. Н. Г.

Коли Альоша підійшов до свого стола, він був спокійний, хоча коли одержував гроші йому тряслись руки.

Тепер він був, як йому здалося—кременево спокійний.

До нього, о півна четверту, підійшов старший кур'єр, секретаріатовський і, передаючи йому конверт, сказав:

— На Вас одержано міського листа.

Альоша розірвав конверт, очі його забігали по рівних рядках.

Прочитавши листа, Альоша дістав гроші запакував їх у новий конверт, дістав свою американську ручку, щось написав.

Потім він знову побіг у вбиральню..

Новий орден Трудового Черв. Прапору. Проект малюнка, що одержав 1 премію.

Коли всі співробітники треста розійшлися, унутрішній охоронник довго чекав на Альошу КУЦИКА, щоби той вийшов із вбиральні.

Але дочекався не міг.

Коли пройшла ціла година, і по обіді знов, в установу прийшов завгосп, унутрішній охоронник доложив йому, що Альоша після „пів на четверту“ зайшов у вбиральню й досі не виходив.

Завгосп підійшов до дверей вбиральні:

— Тов. КУЦИК, що там з Вами?—запитав він,—час-би вже й вийти.

Але відповіді звідти не було.

Прислухалися Завгосп із унутрішнім охоронником,—там, за дверима було тихо.

Завгосп запитав знову:

— Тов. Куцик?

Відповіді знову не було.

Тоді він наказав зламати двері.

Двері зламали скоро й обидва одхитнулися.

Там напівголий тільки в одній сорочці, на подраних в шмаття і звязаних у мотузочок кальсонах висів, вже посинілий, Альоша Куцик.

В одному куткові лежали його брюки, а біля них конверт запечатаний з написом: „Директору треста.“

Ці гроші, я підложно одержав із Держбанку і оскільки вони мені не потрібні, я повертаю їх у Правління Треста.

Другий конверт був розірваний, завгосп витяг звідти записку й про-

У Держбанку народу було мало. Альоша стояв у черзі до каси, з чеком у руках.

Раптом його погляд упав на чек. Він побачив, що чек був написаний американською ручкою, синім атраментом, (така ручка

Альоші), що рахівник, який писав чек, забув написати суму про-

Альоші прийшла у голову нова, чудна й приємна думка. Він пошепки

Мое любе Нінко, у тебе сьогодні будуть і пальто, і джімі, і панчохи, і плаття. Словом у тебе буде все, що ти захочеш.

Тім він увійшов із черги, підійшов до вільного стола, витяг свою американську ручку й приписав на чекові два „нуліка“, а там, де повинно було написану: „десять карбованців“, написав прописом: „тисяча карбованців“. Порвав довіреність, рішивши, що його службове посвідчення допоможе.

і сталося. Альоша одержав тисячу карбованців, і поспішав на

почти він повернувся о третій годині, доложив головобухові, що завдання виконав, як-слід.

передав йому пакунок з пошти.

було тихо.

Завгосп запитав знову:

— Тов. Куцик?

Відповіді знову не було.

Тоді він наказав зламати двері.

Двері зламали скоро й обидва одхитнулися.

Там напівголий тільки в одній сорочці, на подраних в шмаття і звязаних у мотузочок кальсонах висів, вже посинілий, Альоша Куцик.

В одному куткові лежали його брюки, а біля них конверт запечатаний з написом: „Директору треста.“

Ці гроші, я підложно одержав із Держбанку і оскільки вони мені не потрібні, я повертаю їх у Правління Треста.

Другий конверт був розірваний, завгосп витяг звідти записку й прочитав:

„Ділопудішку несчастного любити не могу,

й ніколи-б не полюбила.

Брехати так може тільки подла вкінці людина.

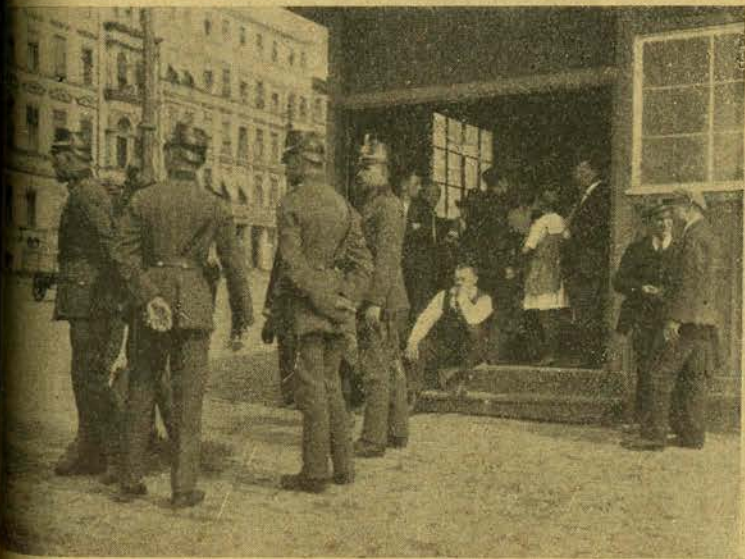
Прощайте. Більше мене не побачите, бо в мене єсть

справжній секретар. Хоча й жонатий!

Ваша бувша дружина Ніна“.

7/VIII-25 р. м. Харків.

відправка до СРСР угорських комуністів, що томилися у в'язницях і були визволені Радянською владою.

як в Штеттині (Німеччина), де тимчасово перебували комуністи перед відправкою до СРСР.

Угорські комуністи та їх сім'ї йдуть, під охороною поліції на пристань.

(Зоологічний сад в Харкові)

Яскраво-багряне сонце останній раз поринало своїм промінням в блакитні води Південного моря, легенький ніжний вітерець журно похитував блискучі теплі хвилі, і сумовито-поважні зірки на темно-синьому небі слали свої усмілки журливому морю, а воно хвилясте, смутне, ніжно-принадне й суворобурхливе наспівувало свою вічну сумну пісню...

Тепла оксамитова, радісно-дзвінка ніч помалу розправила крила свої, сутінню затуляючи від моря останнє тремтяче сонячне проміння. А на тлі сиво-рожевого серпанку заходу вимальовувався білосніжний, схожий на чайку корабель, що легко похитувався на чорно-синіх хвилях...

А на тому кораблі в клітинах сиділи полонені звірі.

Ось двоє молодих левів зовсім хорих від хитання та великої подорожі нудяться в клітині. Недовго погуляли вони на волі! Їм всього по 3 роки... І, мабуть, не прийдеться їм більше грітись під жарким сонцем південної...

не лякати їм більше сірооких струнких сери та ланів своїми риками...

А поруч не менше замучених пара зовсім же юних леопардів поскручувались клубочками на дні клітини й зажурено поглядають навкруги себе...

Тут-же топчеться в своїй величезній клітині слон... Сопе, пирхає, плюється, що-хвилини висовує свій хобот між ґратами й суворо дивиться — неначе шукає на кому-б вилити свій гнів...

Але всі навкруги байдужі і не помічають настрою полонених... Тільки сріблясті хвилі співають їм пісню, ласкаво обмиваючи з усіх боків корабель, та золотий лукавий місяць, швидко вискочивши з-за хмарок, іноді радісно моргне їм, зареочеться, скупає в морі своє проміння і знову захирається за золоті хмарки...

І часто німу тишу ароматної південної ночі порушують страшні жалібно-гнівні рики левів...

Подорож закінчено і звірі відпочивають у Харківському зоологічному саді. Стомлені леви розляглись ліниво в своїх клітинах наче не хижаки, а мирні собі домашні тварини... І тільки підчас їжі яскраво виявляються їх дикі інстинкти... З жадністю накидаються вони на м'ясо — рвуть його, кусають, гарчать, ревуть і взагалі так лютують, що навіть до клітки приступити боязно. Зате, коли їдять, вони стають добродушними...

понаду розправила крила свої, сутінню за-
туляючи від моря останнє тремтяче сонячне
проміння. А на тлі сиво-рожевого серпанку
заходу вимальовувався білосніжний, схожий
на чайку корабель, що легко
похитувався на чорно-синіх
хвилях...

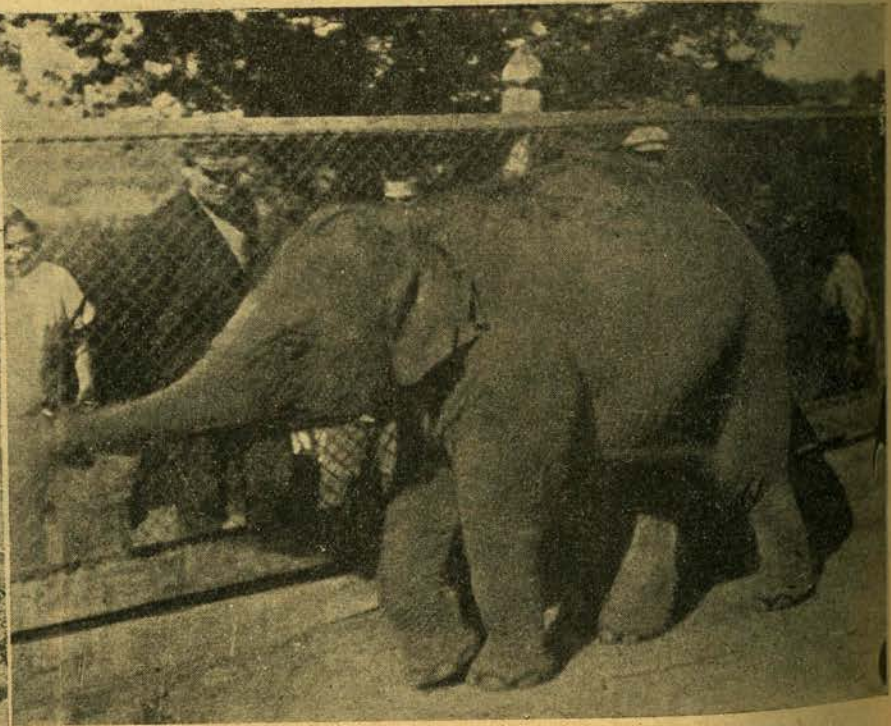
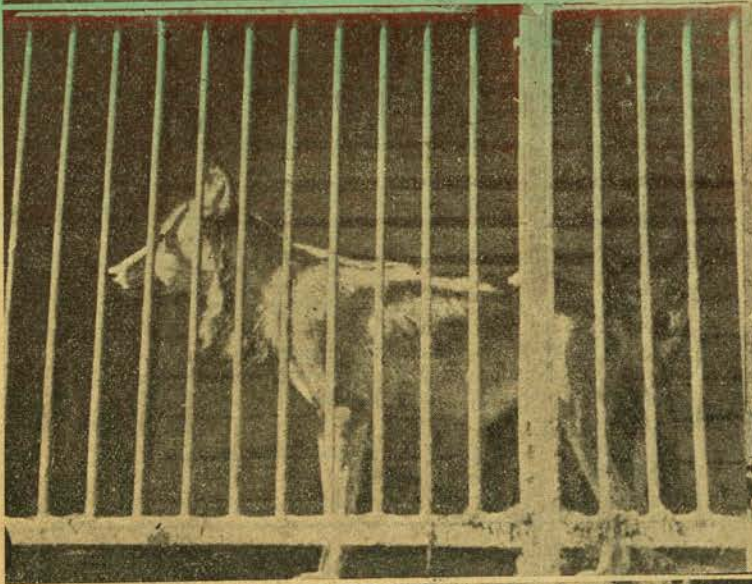
А на тому кораблі в клі-
тинах сиділи полонені звірі.

Ось двоє молодих левів
зовсім хорих від хитання та
великої подорожі нудяться в
клитині. Недавно погуляли
вони на волі! Їм всього по
3 роки... І, мабуть, не при-
деться їм більше грітись під
палким сонцем південної пу-
стелі, ні дихати ароматним
повітрям чарівних джунглі, і

але всі навкруги озидужі і не помічають
настрою полонених... Тільки сріблясті хвилі співа-
ють їм пісню, ласкаво обмиваючи з усіх боків
корабель, та золотий лукавий місяць, швидко виско-
чивши з-за хмарок, іноді радісно моргне їм,
зарегочеться, скупає в морі своє проміння і знову
заховається за золоті хмарки...

І часто німу тишу ароматної південної ночі
порушують страшні жалібно-гнівні рики левів...

Подорож закінчено і звірі відпочивають у Хар-
ківському зоологічному саді. Стомлені леви розляг-
лись ліниво в своїх клітинах наче не хижаки,
а мирні собі домашні тварини... І тільки підчас
їжі яскраво виявляються їх дикі інстинкти...
З жадністю накидаються вони на м'ясо— рвуть його,
кусають, гарчать, ревуть і взагалі так лютують,
що навіть до клітки приступити боязно. Зате,
коли наїдяться добре, то робляться ліниві, смирні і
неповоротні.

У заголовкові—Леви, привезені з Гамбурга; ліворуч—Ведмедя 15 років „Соня”; нижче—Вовки; далі—Зубро-бизон; праворуч—
Слон, привезений з Гамбурга. Вартість його 4.000 карб.

От, приміром, леопарди. Наїлись добре і перемають у гарному настрої. Самець перекинувся спинку і з-під лоба стежить за своєю красунею жінкою, а вона потихесеньку ступає оксамитовими потистими лапками, граціозно вигинає спинку і мурликає йому пісеньку...

Зате ніяк не заспокоїться слон. І нагодували його добре, і напоїли, а він бунтливий бігає по території, брязкотить ланцюгом, намагається відірватися і перескочити через тин, але ланцюг товстий — не рветься, тільки дзвенить — це ще більше обурює його і він, роздратований, гнівний, знову й знову біжить по валері і так лякає своїх сусідів муфлонів (вони ж баранів), що ті що-йно, збиваються до купи і ледве дихають...

Тільки одногорбий верблюд „Юхим“ не звертає ніякої уваги на гостя. Він навіть не розуміє, чому лютує слон. Бо сам „Юхим“ живе вже тут роками і йому добре...

Він добре знав, що його пращурі часто-густо були вчорні важкою ношею, змучені голодом та спрагнуті не один раз гинули од нестерплячого зною на пустелих пісках палких пустель; він знав, що завжди сам такої долі лише дякуючи тому, що поїв сюди, і хоча іноді й набігала на нього хвиля жахливої журби по далекій вітчизні, але це траплялось дуже і дуже рідко... Повсякденні вражіння щодня затирали тугу за минулим...

Він завжди кожний клопочеться своїм, у кожного свої інтереси, свої потреби, і життя кожного, не залежить на зовнішню одноманітність, різняться від одного.

Муфлони настільки невибагливі в своїх потребах, що їх може задовольнити який-небудь пучечок трави, та бігання по штучній скелі, тоді як їхні сусіди, орли білоголові, й інші крилаті мешканці пустелі зовсім по іншому сприймають життя. По їх обличчю манених журбою очах видно, що їм хочеться їсти, видно, як вони нудяться в малих клітинах вольєру, бачить може про далекі краї, де на тлі блакитного неба вимальовуються величезні розпечені гори, та блищать вічні білі сніги... Стогнуть орли, гурляють навкруг себе то жалібно, то суворо, то гнівно...

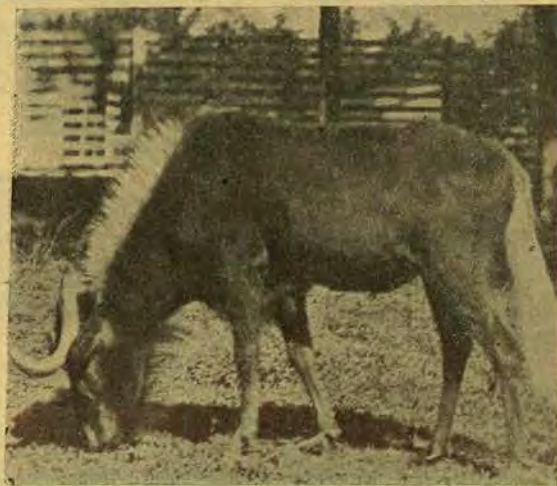
новими сусідами, маленькими резусами, і навіть не звертає ніякої уваги на різні ласощі, що їй пропонують... А взагалі вона поводить себе стримано, незалежно, і до того ж дуже ввічливо — так, на схильність свого чоловіка піти за прикладом маленьких резусів і поцілуватись, він дістав такого штурхана, що полетів шкереберть аж на другий бік житла... І мабуть більше в нього вже не було ніяких бажань у той вечір!

Зовсім не те спостерігається в клітині павіанів-великих малп. Там панує „він“ і бідна молоденька самка (їй всього біля 2-х років) ніколи не має змоги нічим поласувати, бо її шановний чоловік вмент видає ласощі в неї з рук і поїдає сам.

Зате мир і любов панує серед резусів. Ці манієрні малпочки мають такі люб'язні серця, що увесь час як не обнімаються, то цілуються. Звичайно, це забавляє й сторонніх...

Так, наприклад, Архангельський ведмедик дуже зацікавлено поглядає на резусів, хвилюється, починає облизувати залізні ґрати, добре, вони холодненькі і приємно освіжують, а потім знову починає кидатись по клітині і, врешті, виводить із себе поважну ведмедичку...

Не звертає уваги на все це тільки красень одень. Він такий молодий і жвавий, що навіть не

свої інтереси, свої потреби, і життя кожного, не дивлячись на зовнішню одноманітність, різняться одне від одного.

Муфлони настільки невибагливі в своїх потребах, що їх може задовольнити який-небудь пучечок трави, та бігання по штучній скелі, тоді як їхні сусіди, орли білоголові, й інші крилаті мешканці лісу, зовсім по іншому сприймають життя. По їх ватаманених журбою очах видно, що їм хочеться вилітати, видно, як вони нудяться в малих клітинах. Змірюють може про далекі краї, де на тлі блакитного неба вимальовуються величезні розпечені скелі, та блищать вічні білі сніги... Стогнуть орли, дивляться навкруг себе то жалібно, то суворо, то гнівно...

Сінгапурська-ж макака (досить солідна особа 10 років), мабуть, не зовсім погоджується з думкою орлів, бо на їх вона увесь час кидає не дуже цікаві погляди, зате дуже зацікавлена своїми

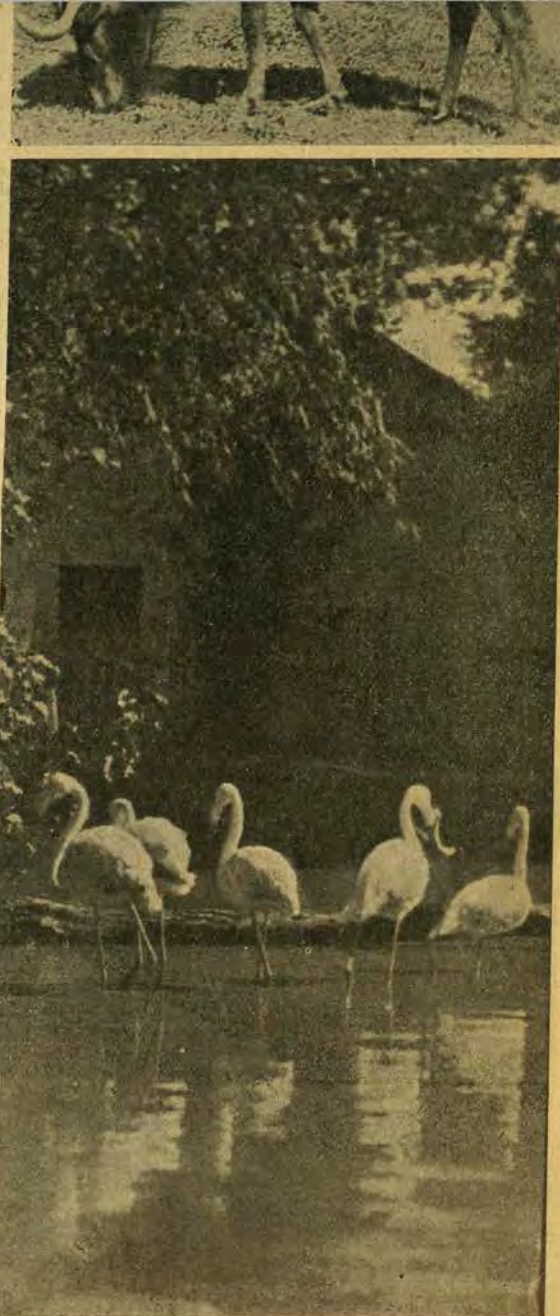
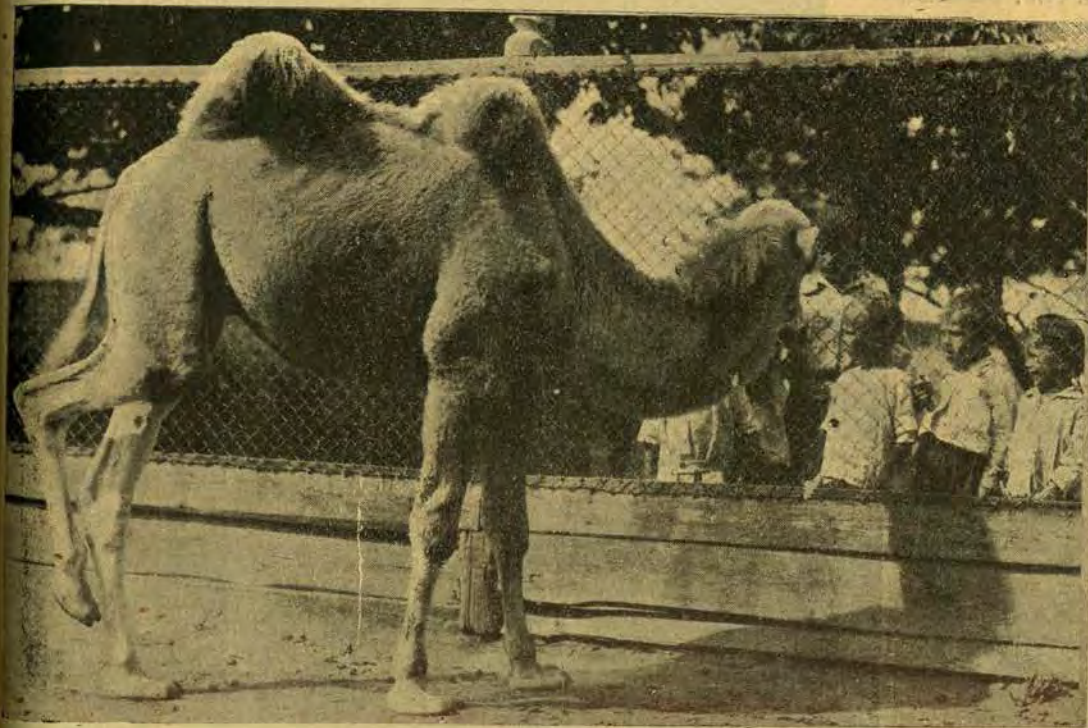
смаком. Та й панує він і в одній молодій самці (їй всього біля 2-х років) ніколи не має змоги нічим поласувати, бо її шановний чоловік вмент видає ласощі в неї з рук і поїдає сам.

Зате мир і любов панує серед резусів. Ці манісінські малпочки мають такі люб'язні серця, що увесь час як не обнімаються, то цілуються. Звичайно, це забавляє й сторонніх...

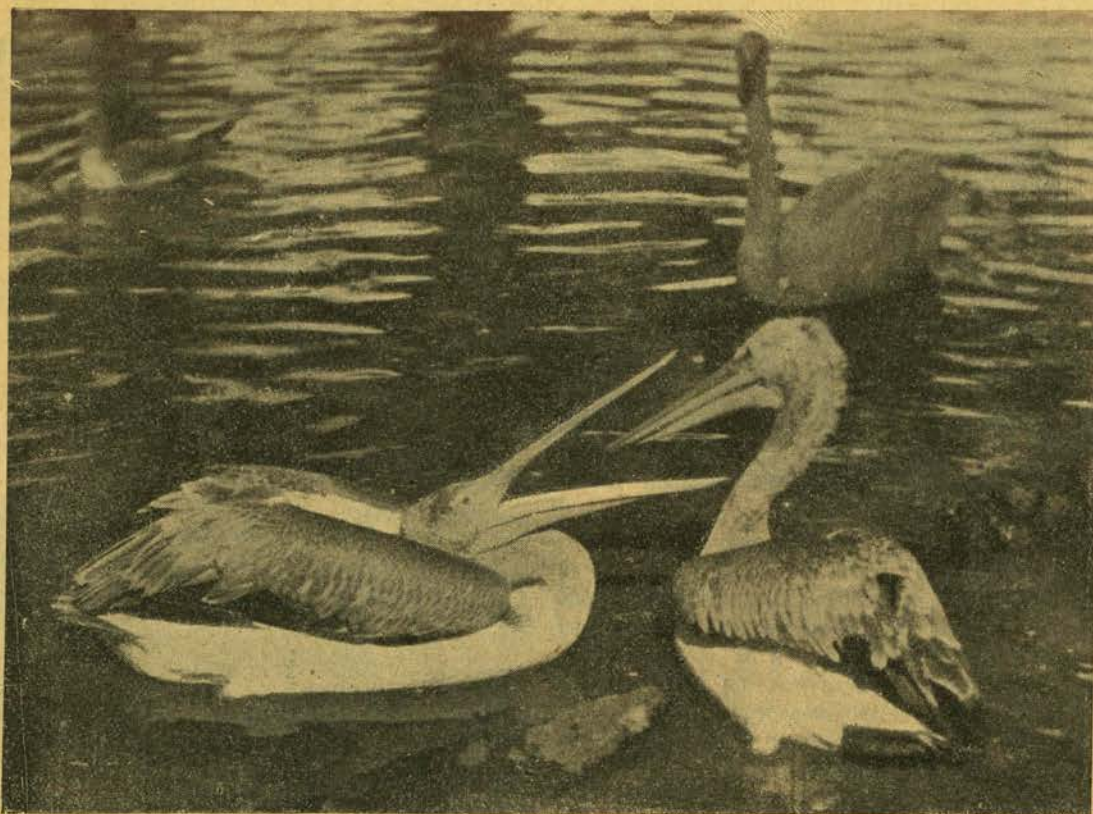
Так, наприклад, Архангельський ведмедик дуже зацікавлено поглядає на резусів, хвилюється, починає облизувати залізні ґрати, добре, вони холоденькі і приємно освіжують, а потім знову починає кидатись по клітині і, врешті, виводить із себе поважну ведмедицю...

Не звертає уваги на все це тільки красень олень. Він такий молодий і життєрадісний! У нього прекрасні гиллясті роги і закоханий він у плямисту сірооку лань.

Бо вони-ж знайомі ще з Асканії Нової і лань і тут негербує ним...

Нагорі—леопарди; нижче—гну африканське; далі—фламінго; ліворуч—верблюд двогорбий.

Навмисне манірно вигинаючись, красиво підскакує перед ним і увесь час стріляє очима...

Тільки зубро-бизон дивиться на це до-деякої міри скептично, щось бурмоче і так сопе, що чути аж на другий край саду; та волохатий „Як“ видно теж цілком солідарний з бизоном, бо з великим призиством поглядає в бік лані і тяжко зітхає. Чи не згадав він свого рідного Тибету?..

А тут-же поруч мирно пасуться молоденькі ослики, овечки мериноси та каракулеві, молоді й старі козулі. Всі вони їдять зелену ніжну травичку і зацікавлено поглядають іноді на свого сусіда їх дивує це рогате створіння схоже і з коровою і з конем. А створіння те «Гну» Африканське з великим задоволенням уплітає вже другу порцію сіна. І тільки малбало помахує своїм пиш-

Не кричать уже на ставочку єгипетські гуси. не плавають лебеді, ніжні фламінго, пелікани.. Всі притихли, приготувались зустрічати ніч... Гуси посідали на березі і мріють про далекий Єгипет, фламінго, піднявши одну ніжку, рожеву, як стеблиночка невідомої прекрасної квіточки, поховали голівки під крильця і може згадують про сріблястий Ніл... А там далі поснули леопарди, льви й лисиці, сплять кролики, орли та малпи, сплять страуси, вовки й ведміді. Все об'яте кріпким сном... І може сняться їм гостроверхі пальми, запашні кедри, й жарячі дні. Засну-

Навмисне манірно вигинаючись, красиво підскакує перед ним і увесь час стріляє очима...

Тільки зубро-бизон дивиться на це до-деякої міри скептично, щось бурмоче і так сопе, що чути аж на другий край саду; та волохатий „Як“ видко теж цілком солідарний з бизоном, бо з великим призиством поглядає в бік лані і тяжко зітхає. Чи не згадав він свого рідного Тибету?..

А тут-же поруч мирно пасуться молоденькі ослики, овечки мериноти та каракулеві, молоді й старі козулі. Всі вони їдять зелену ніжну травичку і зацікавлено поглядають іноді на свого сусіда їх дивує це рогате створіння схоже і з коровою і з конем. А створіння те «Гну» Африканське з великим задоволенням уплітає вже другу порцію вівса і тільки надбало помахує своїм пишним хвостом.

Почало смеркати. На обрії замість сонця червоніла тільки яскрава пляма, але й вона малу-по-малу зникла. Вогкий ароматний вечір огорнув сад і все затихло в ньому. В півтемноті вечора пливе змішаний аромат різних квітів і пригадується другий палкий південний то гармонійно-дозірований, то різко-пряний аромат джунглів...

Все дремає в саду...

Зверху:

ліворуч—пелікани;
праворуч—страуси
американські;
нижче—лебеді,
олені та павіян.

Не кричать уже на ставочку єгипетські гуси. Всі притихли, приготувались зустрічати ніч... Гуси посідали на березі і мріють про далекий Єгипет, фламінго, піднявши одну ніжку, рожеву, як стеблиночка невідомої прекрасної квіточки, поховали голівки під крильця і може згадують про сріблястий Ніл... А там далі посунули леопарди, льви й лисиці, сплять кролики, орли та малпи, сплять страуси, вовки й ведміді. Все об'яте кріпким сном... І може сняться їм гостроверхі пальми, запашні кедри, й кручені ліяни... Заснули звірі, заснули птиці, заснув сад... А ніч уже розгорнула свій пишний стяг, розмальований золотим промінням місяця, і благодушно-радісні зорі вітали її своєю вічною дивно-прекрасною піснею...

М. С-ка.

КАЇР

Коли перегортаєш класичну працю Лейна про звичаї Єгипту то вражає та величезна зміна, що відбулась у цій країні за 70—80 років з моменту видання цієї книги.

Куди дівалась строгість звичаїв, релігійність, що доходила до нестями!

Сьогоднішній єгиптянин міський житель найменш хоче походити на африканця. Замість зручного, прекрасно пристосованого до клімату національного одягу, він носить європейський костюм, високий комірець і барвисту краватку. І, виражаючись до Європи, поспішає зняти останній залишок традиційного одягу—свій червоний тарбуш (феска).

Коли вірити Лейнові, то раніш, підчас великого посту—Рамадана (продовжується він цілий місяць), удень усі кафе та ресторани бували зачинені, відчиняючись тільки увечері, коли після заходу сонця правовірним дозволялося їсти. Тепер-же внуки цих правовірних переповняють бари, де всупереч заповітам Магомета, п'ють французькі аперетиви (лікери) та американські дринки (спиртуоз).

Жінки виявили себе консервативнішими. До наших днів вони носять свою чорну верхню одіж і затуляють обличчя—правда, у міських жительок це накриття часто буває не товще від павутинок.

Часто ходиш по європеїзованому Каїру, дивишся в зеркальні вітрини з паризькими моделями і навспражки забуваєш про всяку Африку. Однак, трапляються пригоди, що вражають своєю віковою непорушністю.

Так було вчора, коли ми спускалися по Еммад - Ельдину, одній з найбільших європейських вулиць Каїра, геть чисто увішаній різнобарвними плакатами кінематографів. З однієї з вулиць побіч почувся свист, бій барабанів, дикі згуки волинок і характерні святочні вигуки арабських жінок.

Завиднілась процесія. Спочатку юрба душ в 50, очевидно, всяких нероб, за ними оркестр музик у залязаних сиріх

Хлоп'ята, що чистять чоботи на вулицях Каїру, у „вільний“ час.

Небагаті сім'ї часто об'єднуються в такий спосіб для того, що-би зменшити видатки. Дійсно, нам ки нулось у віч бліде личко хлопчика років 6—7, що сидів в одній з карет, з червоним, з золотимирозводами, тарбушем на голові.

наву тинки.

Часто ходиш по європеїзованому Каїру, дивишся в зеркальні вітрини з паризькими моделями і навспражки забуваєш про всяку Африку. Сднак, трапляються пригоди, що вражають своєю віковою непорушністю.

Так було вчора, коли ми спускалися по Еммад - Ельдину, одній з найбільших європейських вулиць Каїра, геть чисто увішаній різнобарвними плакатами кінематографів. З однієї з вулиць побіч почувся свист, бій барабанів, дикі згуки волинок і характерні святочні вигуки арабських жінок.

Завиднілась процесія. Спочатку юрба душ в 50, очевидно, всяких нероб, за ними оркестр музик у заялзених синіх костюмах: військового зразку, що завзято дули у флейти та били в барабани. За ними кілька допотопних карет, повних жінок та дітей. Далі йшов паланкин, його тягли два верблюди. А при кінці знов кілька карет і безкінця, очевидно, гостей, що йшли пішки. Тут-же підстрибували акробати, показуючи свої немудрі фокуси та випрохуючи гроші у людей.

Виявилось, що ми маємо діло зразу-ж з двома святами з одного боку, тут відбувалось весілля—в паланкинці була молода з другого боку, відбувався обряд обрізання.

сно, нам ки- нулось у віч- бліде личко хлопчика ро- ків 6—7, що сидів в одній з карет, з червоним, з золотимироз- водами, тар- бушем на го- лові.

У мусуль- ман обрізання відбувається в- дітей саме та- кого віку, а ин- коли навіть піз- ніше.

Пройшли останні уча-

Жінки—музики, на арабському весіллі.

Весільний поїзд. Посередині паланкин з молодою.

Одна з галерей Ель-Асхарського університету в Каїрі.

сники процесії і вулиця знов стала звичайною, буденно-європейською.

В двох кроках від велетенських кінематографів, в одній з бокових вулиць, видніється величезне кафе, густо запружене темно-шоколадними людьми, з величезними білими тюрбанами, обгорнутими кругом голови.

Вони п'ють каву, чай і голосно розмовляють якоюсь гортанною мовою. Це бербетини нубійці, населення країн на південя від Єгипта.

Цих нубійців у Каїрі беруть за прислугу і їх є 80% усієї чоловічої прислуги в цьому місті.

Вони живуть своїм відокремленим життям, розмовляють своєю мовою мають своїх шейхів (старшин), що керують їхніми справами і відповідають за них.

Зібравши трохи грошей, вони їдуть знов до своєї далекої країни, де їх чекають сім'ї, що ніколи не покидають насиджених місць, спокійно ждучи повернення своїх чоловіків та братів.

Недурно ці берберини здаються чужими серед 4-х поверхових будинків та зеркальних вітрин—такими-ж чужими, як продавець „тамаринди“—тубільського прохолодного питва, що блукає тут-же, поблискуючи на сонці своїм мідяним глечиком. Ще квапливо чимчикують по вулицях маленькі ослики, уквітчані жовтими та блакитними бусами, але вже воркоче поруч їх грузовик—важкий символ заморської цивілізації.

Арабське кафе в одному з кварталів Каїру.

Ще великі-арабські квартали з вузькими вуличками та вікнами, з дрібними ґратами—мушарабнею. Але помалу прорізають їх прямі—широкі проспекти і поволі, але неухильно Європа шириться в самому серці Африки.

Каїр 30/VII—25 р.

Бутксер.

Лови дельфінів.

„Перевесник Жовтня“

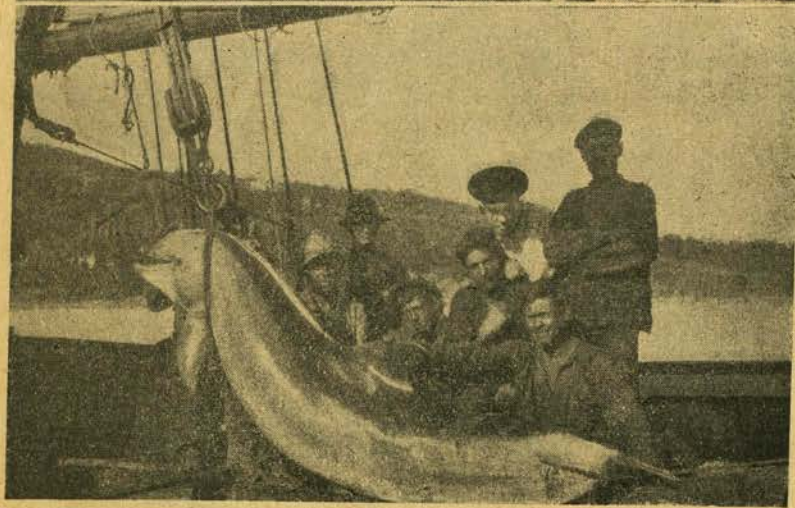
Уривок з поеми Ол. Коржа.

Хлоп'ятко не журися,

Ах проясній жура!

Було червоним листя

Лови дельфінів.

Дельфінів ловлять у Чорному морі. Жир з них йде на технічні потреби.

„Перевесник Жовтня“

Уривок з поеми Ол. Коржа.

Хлоп'ятко не журися,
Ах проясній жура!
Було червоним листя
За тебе в сьомий раз...

У восьмий, у дев'ятий
Зачервоніє знов.
Й тобі, моє хлоп'ятко,
Впаде до ніг воно...

Повз тебе одноліток
Пройшов'осінні дні.
Чи ти його помітив
Скажи, Вітась, мені.

Тобі ще невідомий
Він рідний, чарівний.
На той рік вже знайомим
Ти певно будеш з ним...

Вітасику мій юний,
Тепер ти не один.
Заграють в серці струни
І підеш до Комуни
Ти з Жовтнем молодим!..

ЗОЛОТОНОШЬКА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ

Занедбане колись..

В долині, огорнуте з одного боку болотами здру-
—селами, лежить місто Золотоноша.

Відкіля пристало йому таке назвисько того не відаю,
тільки це швидче „Болотоноша“...

Снують спогади, що за незапам'ятних часів, через
то текла велика річка, а нею возили воїводи податок
цього і взялася назва.

Золотоноша місто селянське, з великим торгом.

На ринок викидається дуже багато сировини й
туди тут скидаються на справжній ярмарок.

В минулому Золотоноша мала вигляд торгового
течка і хоч бряжчала „копиталами“ все-ж була обід-
на, брудна й відстала.

За горожанської та імперіалістичної війни вона
сім підупала.

Але останніми роками Золотоноша почала помалу
розживатись.

Ремонтувались будівлі, латались шляхи і коли пів-
на роки тому заходами місцевого комунвідділу, забли-
ли по околицях ліхтарики (гасові) Золотоношчани
штували:

— Ге-ге... Вибиваємось у люди...

Скоро там, де бродили собаки зашелестіли молоді де-
ця, а на місці бруду широко розкинувся оріховий
ж (посадки 24 року).

З початком року 1925-го комунгосп замислив щось
тенське,—електрифікувати місто з околицями.

Чули обивателі про ці заходи і яхидно кивали:

— Ну, ну... побачимо що вийде...

А вийшло те, що 2—4 січня т.р. трактор Шрамківський
ахкомбінату „Відродження“ ввіз у місто локомотив
„на 180 кін. с. і весною 25 року було закладено
тостанцію.

Будується її під доглядом досвідченого техника в осе-
ну міста Золотоноші, і на сьогодні вона має напів-
закінчений вигляд.

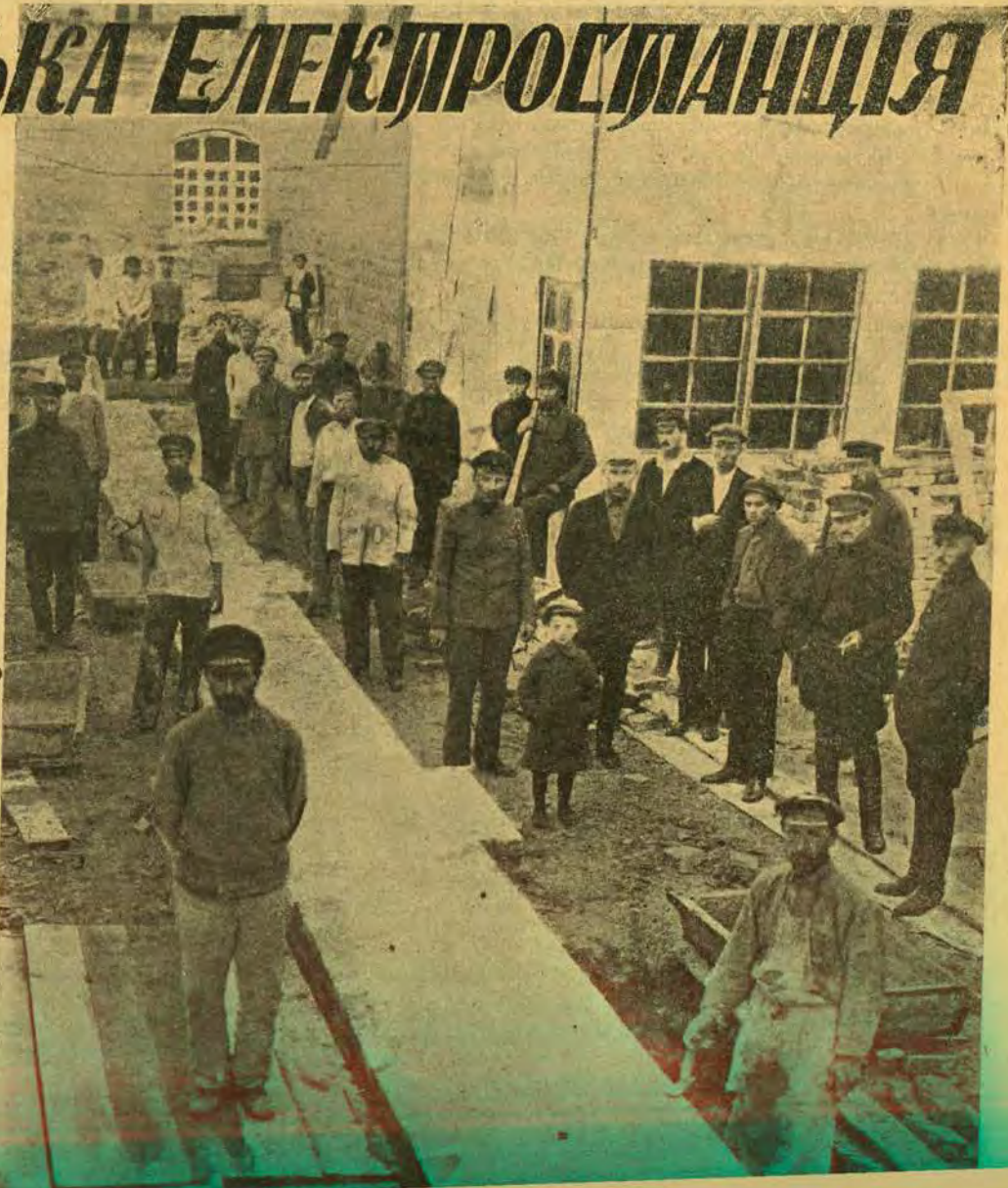
Це велетенський будинок, що підноситься над усі-
ма й вражає своїми розмірами.

Водночас все місто до найглухіших закутків взято ліні-
Роботу по електрифікації розраховано на три періоди:

в перший—буде освітлено все місто й переведено на
трику частину підприємств, в другу й третю буде

введено електрифікацію міста й району радіусом в 16
км.

Повна електрифікація обійдеться комунгоспові в
тисяч карб. А коли план електрифікації буде вико-
нано—дешеве світло матиме населення 26 сільрад
у М-х, і ціна за освітлення буде менше ніж за освітлення

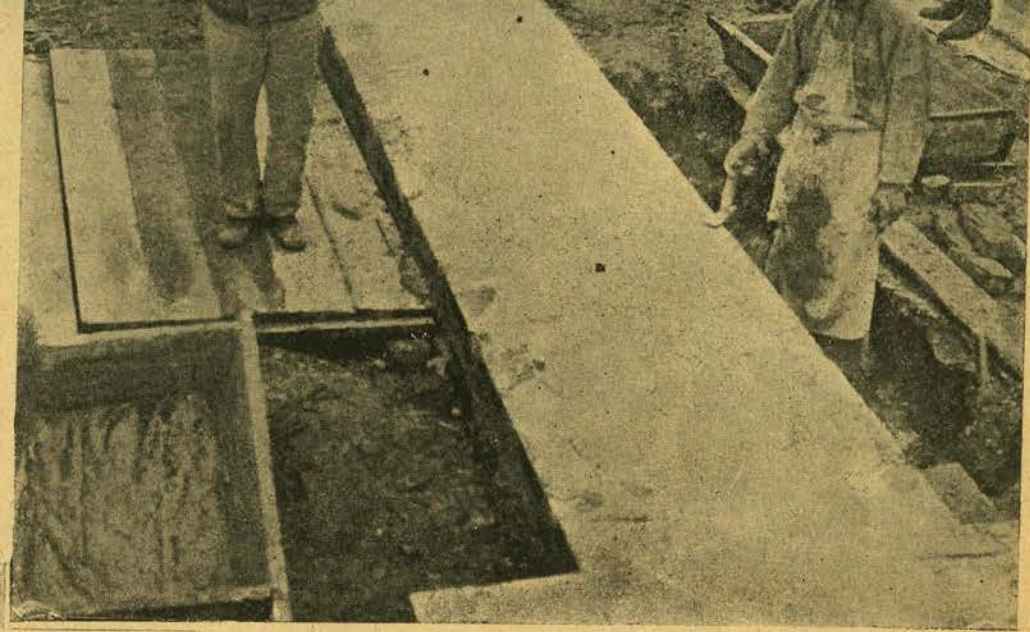
ектростанцію.
Будується її під доглядом досвідченого техника в осередку міста Золотоноші, і на сьогодні вона має напівзакінчений вигляд.

Це велетенський будинок, що підноситься над усіма будинками й вражає своїми розмірами.

Водночас все місто до найглухіших закутків взято лініями. Роботу по електрифікації розраховано на три періоди: В перший—буде освітлено все місто й переведено на електрику частину підприємств, в другу й третю буде здійснено електрифікацію міста й району радіусом в 16 кілометрів. Повна електрифікація обійдеться комунгоспові в 100 тисяч карб. А коли план електрифікації буде виконано цілком—дешево світло матиме населення 26 сіл району. Мій сусіда до останнього часу не йняв віри цьому. Мовляв, нічого не буде...

І от коли електричну лінію стлали нашим кутком—я вже тремтів—де закопають стовпа. Закопали як-раз проти сусідового двору. Над вечір -вихожу до перелазу. Поруч у дворі пораяється сусіда. Мовчимо...

О. Ясний

...Трактор ввіз у місто локомотива й весною 25 р. було закладено електростанцію...

ЧЕРВОНИЙ СПОРТИНТЕРН

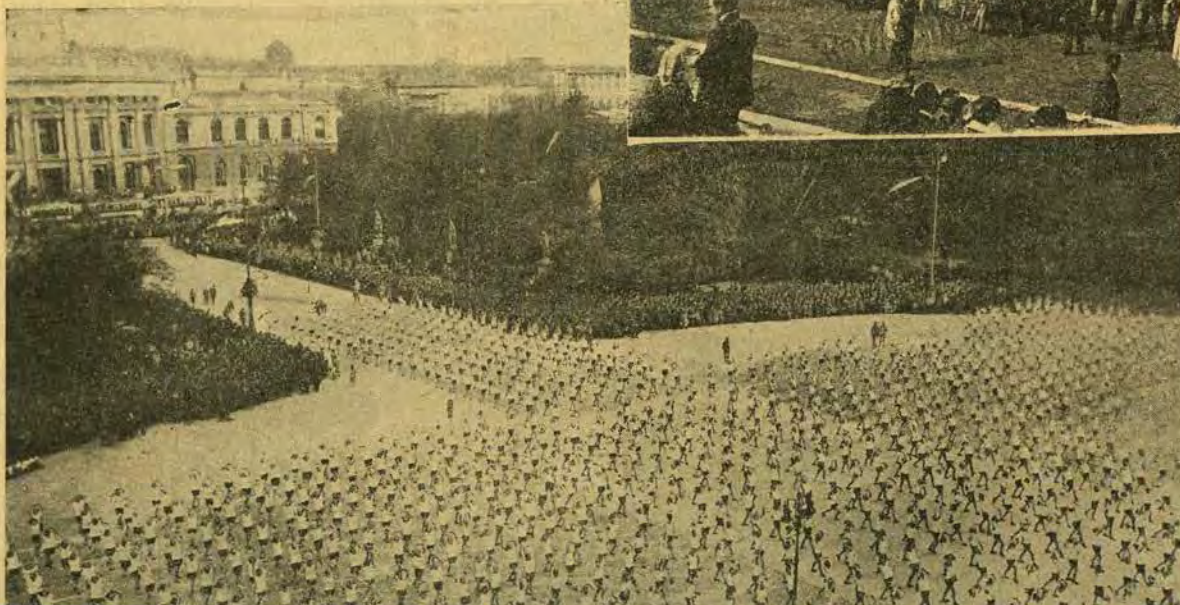
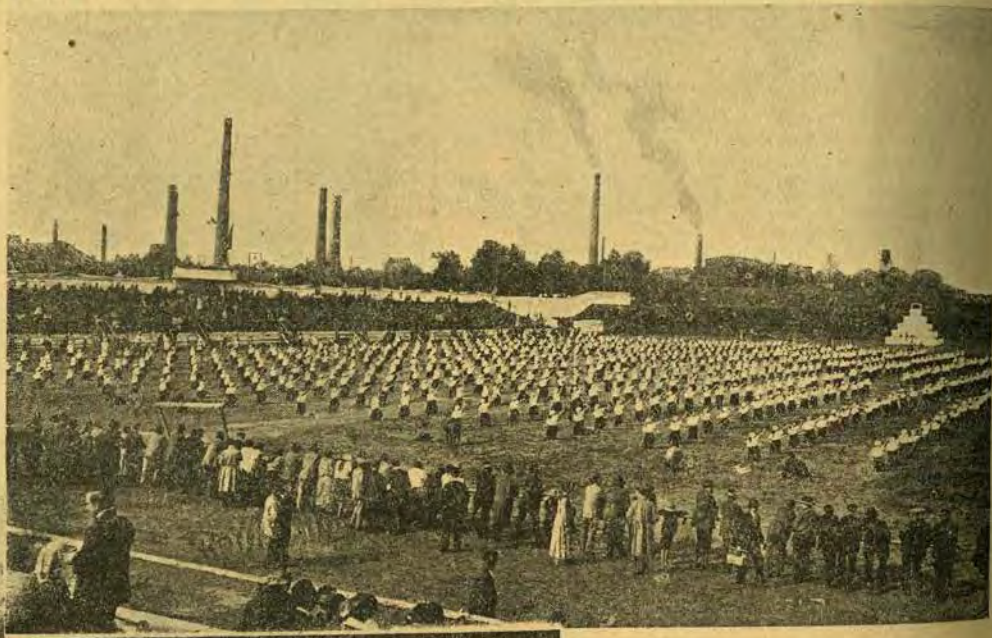
Базою Червоного Спортінтерну, природна річ, є СРСР та й не тільки числом робітників-спортсменів.

Фізичне виховання має нині своїм завданням підготувати й зміцнити робітничі сили для рішучої боротьби з буржуазією.

Після СРСР найбільша секція — то є Федерація Робітнич. гімнастич. товариств у Чехословаччині. Тепер у Федерації бере участь 95.000 членів.

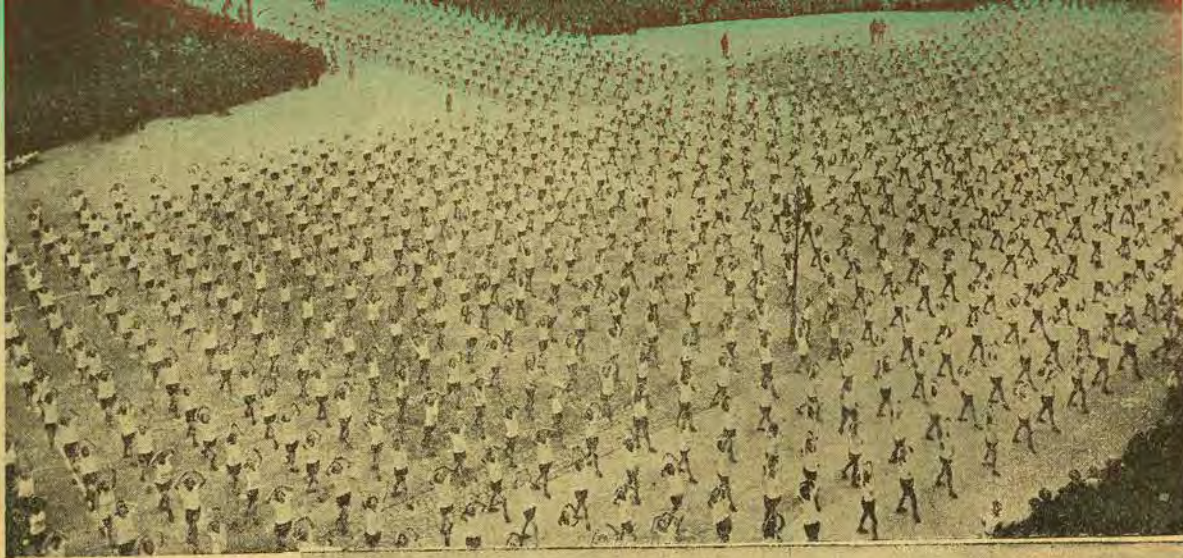
Федерація влаштувала два величезні виступи 1921 й 1922 р. з участю кількох десят тисяч робітників, перший виступ навіть з участю над сто тисяч.

Проти Федерації провадять завзяту боротьбу уряд, буржуазні, соціал-демократичні та ін. зрадницькі організації. Дітям заборонено брати участь у роботі товариств Федерації. Нині підготовлюється об'єднання Федерації з футбольними гуртками „Червоні Зорі“, союзом робітників велосипедистів та союзом робітників туристів.

шої роботи боротьбу за єдність пролетарського спортивно-гімнастичного руху. Спортивна Федерація праці (секція Ч.С.І.) тепер бере активну участь у кампанії за єдиний фронт. Французька Федерація має супроти себе теж сильно дужого ворога, а саме буржуазні спортивні організації, що приховують свій класовий характер під личиною нейтральності спорту, дарма що всі дуже добре знають, що їм допомагає коштом військове міністерство і всі мають у своїх програмах військову підготовку.

У Скандинавських краях панує

у кампанії за єдиний фронт. Французька Феде, ація має супроти себе теж сильно дужого ворога, а саме буржуазні спортивні організації, що приховують свій класовий характер під личиною нейтральности спорту, дарма що всі дуже добре знають, що їм допомагає коштами військового міністерства і всі мають у своїх програмах військову підготовку.

У Скандинавських краях панує буржуазний спортивний рух. Навіть і в Швеції і в Данії нема ще самостійних робітничих спортивних організацій. Тільки в Норвегії пощастило зміцнити наші позиції. Норвезький Спортивний Робітничий Союз (секція Ч.С.І.) об'єднує тепер мало не 10.000 членів. Із буржуазних спортивних організацій підчас великих страйків 1920 й 1921 р. зформувалися загони страйкбрехерів.

В Америці організуються под проводом Ч.С.І. робітничі спортивні об'єднання. В Уругваї вже працює секція Червоного Спортінтерну, в ній здебільш беруть участь комуністичні елементи.

В Італії, Болгарії й Естонії наші секції були погромлені фашистськими насильниками.

Окрім того, Червоний Спортінтерн має зносини з Канадою, південною Африкою, Палестиною, Англією, Голандією, Південною-Славією, Польщею та іншими краями, звідки дістаємо відомості, що там уже починають закладатись самостійні робітничі спортивно-гімнастичні союзи.

що приєднуються до революційного пролетарського руху в Чехословаччині, але досі не вступала до Ч. С. І. Федерація видає три журнали чеською, один—словацькою й мадярською мовами. Федерація видала теж чимало брошур технічного та політичного змісту. Нині підготовляється чеське видання „Пролетарського Спорту“.

У Франції виникла секція Ч.С.І. таким самим робом. 1923 року на З'їзді робітників-спортсменів більшість визнала принципи Ч.С.І. і висловила думку приєднатися до нього. Секція нині об'єднує мало не 600 робітників-спортсменів. Квітневий З'їзд 1925 року поклав за підвалину даль-

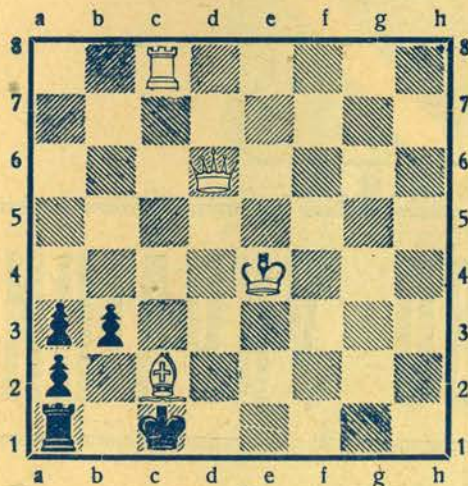
Вправи робітничого гімнастичного та спортивного Союзу Австрії у Відні на Ратгаузплаці.

Центральна Научна
Учреждение Академии

ШАХИ ТА ШАШКИ

За редакцією І. Л. ЯНУШПОЛЬСЬКОГО.

Завдання ч. 15. Ф. Палитша.

Білі — Кр е4 Фд6 Тс8 Сс2 (4).

Чорні — Кр с1 Т а1 п. а2, а3, b3 (5).

Мат за два ходи.

Партія ч. 15. Ферзевий гамбит.

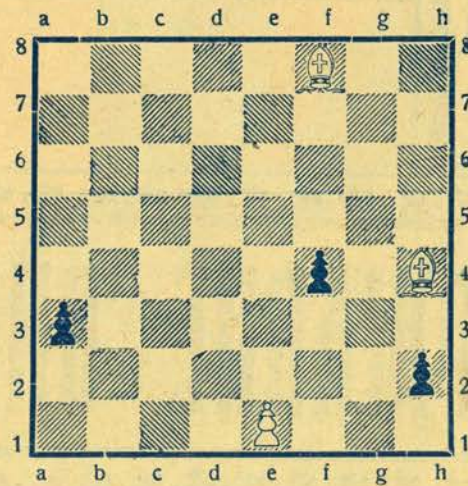
Іграно на Всесоюзному турнірі чемпіонати у Ленінграді у серпні 1925 р

Білі — Ю. Д. Боголюбов.

Чорні — І. Л. Рабинович.

К g1 — f3	d7 — d5	22. g2 : f3	Т е8 — d8
d2 — d4	К g8 — f6	23. Т d1 : d8+	Т b8 : d8
c2 — c4	c7 — c6	24. Т c1 : c6	Т d8 — d2
e2 — e3	g7 — g6	25. a2 — a3	Т d2 — a2
К b1 — c3	С f8 — g7	26. К c7 — b5	К b6 — a4
С f1 — d3	0 — 0	27. Т c6 — c7?	С g7 — f6
0 — 0	d5 : c4	28. С a6 — b7	К a4 — b6
С d3 : c4	С c8 — g4	29. С b7 — d5	К b6 : d5

Етюд ч. 11. В. В. Локотьянова.

Білі — Д f8, h4 ш. е1 (3).

Чорні — ш. а3, f4, h2 (3).

Білі виграють.

Хроніка.

Всесоюзний шаховий турнір-чемпіонат 1925 р. почався у Ленінграді 10 серпня і закінчився 5 вересня. Брало участь 20 найкращих шахматистів Союзу. 1-ий приз і звання чемпіона СРСР 1925 р. виграв торішній переможець чемпіоната — Юхим Дмитрович Боголюбов (Київ—Німеччина).

Результат турніра: Боголюбов виграв 14 з 19, Левенфіш 13. І. Рабинович 12½, Верлінський 12, Дуз-Хотимірський 11½, Готтільф, Іллін—Женевський і Романовський по 11.

Білі — Ю. Д. Боголюбов.

Чорні — І. Л. Рабинович.

1. К g1 — f3	d7 — d5	22. g2 : f3	Т e8 — d8
2. d2 — d4	К g8 — f6	23. Т d1 : d8+	Т b8 : d8
3. c2 — c4	c7 — c6	24. Т c1 : c6	Т d8 — d2
4. e2 — e3	g7 — g6	25. a2 — a3	Т d2 — a2
5. К b1 — c3	С f8 — g7	26. К c7 — b5	К b6 — a4
6. С f1 — d3	0 — 0	27. Т c6 — c7?	С g7 — f6
7. 0 — 0	d5 : c1	28. С a6 — b7	К a4 — b6
8. С d3 : c4	С c8 — g4	29. С b7 — d5	К b6 : d5
9. h2 — h3	С g4 : f3	30. e4 : d5	С f6 — h4
10. Ф d1 : f3	К b8 — d7	31. d5 — d6	Т a2 — d2
11. Т f1 — d1!	e7 — e5	32. d6 — d7	a7 — a6
12. d4 — d5!	Ф d8 — c7	33. К b5 — a7!	С h4 : f2+
13. d5 : c6	b7 : c6	34. Кр. g1 — f1	С f2 — b6
14. e3 — e4	Т e8 — b8	35. Т c7 — b7	С b6 : a7
15. b2 — b3	К d7 — b6	36. Т b7 : a7	Кр g8 — f8
16. С c4 — a6	Т f8 — e8	37. Кр f1 — e1	Т d2 — d4
17. С c1 — g5!	К f6 — d7	38. Т a7 : a6	Т d4 : d7
18. b3 — b4	К d7 — f8	39. b4 — b5	Кр f8 — e7
19. Т a1 — c1	К f8 — e6	40. a3 — a4	Т d7 — d3
20. К c3 — b5!	К e6 : g5	41. Т a6 — a7+	Кр e7 — d6
21. К b5 : c7	К g5 : f3+	42. a4 — a5	Чорні здалися.

Розв'язання завданів розміщених в журналі „Всесвіт“.

Ч. 9. О. Немо 1. Кр. f2 g5 2. С g3 і 3. С g2.

Ч. 10. Д. Махліна 1. С d5 — c4.

Ч. 11. А. Гуецького 1. К g3 — f5.

Всесоюзний шаховий турнір-чемпіонат 1925 р. почався у Ленінграді 10 серпня і закінчився 5 вересня. Брала участь 20 найкращих шахматистів Союзу. 1-ий приз і звання чемпіона СРСР 1925 р. виграв торішній переможець чемпіоната—Юхим Дмитрович Боголюбов (Київ—Німеччина).

Результат турніра: Боголюбов виграв 14 з 19, Левенфіш 13. І. Рабинович 12½, Верлінський 12, Дуз-Хотимірський 11½, Готгільф, Іллін—Женевський і Романовський по 11, А. Рабинович і Сергеев по 10, Вільнер (чемпіон України), Зубарьов і Куббель по 9½, Селезнев 9, Григорьев 8, Касперський 7, Созін 6½, Ненароков 5 і Кутузов 4.

В турнірі міст 1-ий приз і звання маестро СРСР достався Моделю (Ленінграда), 2-ое—Марському (Катеринослав).

У Всесоюзному турнірі робітників 1-ий приз виграв Лесман (Ленінград). З України брали участь Богданов (Київ), Тесленко, Шапіро і Фрейдберг (Харків).

У Всесоюзному турнір—чемпіонаті в шашки 1-ий приз і звання чемпіона СРСР в шашки виграв В. Мідков, далі Кукуев, Іванов. Воронцов, Круталевич, Лисенко (чемпіон України) і інші.

Юхим Дмитрович Боголюбов.

Переможець Всесоюзного турнір-чемпіоната 1924 й 1925 р.; у серпні ц. р. виграв 1-й приз на міжнародньому турнірі у Бреславлі (Німеччина).

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, Спартаківський пров., ч. 3.

В книгарнях ДЕРЖВИДАВУ

у великому виборі **ПІДРУЧНИКИ**
для шкіл всіх типів, **ПЕДА-**
ГОГІЧНА ЛІТЕРАТУРА.

ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ: пера,
оливці, зшитки, папер та инш.
ЛІТЕРАТУРА З УСІХ ГА-
ЛУЗЕЙ ЗНАННЯ.

НОВІ КНИЖКИ всіх видавництв
СРСР.

КОМПЛЕКТУЮТЬСЯ БІБЛІ-
ОТЕЧКИ від 1 карбованця і

вище на жадання організацій
та окремих осіб.

Всім установам Наркомосвіти, про-
фесійним та кооперативним
організаціям, всім робітникам
та службовцям, а також чле-
нам комнезамів, сільбудів, хат-
читалень, під гарантійне зоб-
ов'язання—**КРИДИТ І**
МАКСИМАЛЬНА
ЗНИЖКА.

Центральний Торговельний Відділ Харків, Спартаківський пров., 3.

у великому виборі **ПІДРУЧНИКИ**
для шкіл всіх типів, **ПЕДА-**
ГОГІЧНА ЛІТЕРАТУРА.

ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ: пера,
оливці, зшитки, папер та инш.
ЛІТЕРАТУРА З УСІХ ГА-
ЛУЗЕЙ ЗНАННЯ.

НОВІ КНИЖКИ всіх видавництв
СРСР.

КОМПЛЕКТУЮТЬСЯ БІБЛІ-
ОТЕЧКИ від 1 карбованця і

Центральний Торговельний Відділ Харків, Спартаківський пров., 3.

Філії ДВУ:

В УСРР: Ізюм, Житомир, Коростень, Шепетівка, Луганськ, Старобільськ, Катеринослав, Запоріжжя, Кривий Ріг, Мелітопіль, Павлоград, Кам'янка, Лозово-Павлівка, Лозова, Н.-Московськ, Київ, Бердичів, Черкаси, Умань, Корсунь, Одеса, Миколаїв, Херсон, Першотравенськ, Зінов'євськ, Вінниця, Проскурів, Каменець, Мо-

Жадайте каталоги для шкіл Соцвиху, Профсожу, шкіл робітничої молоді. Фабзавучу, Радпартшкіл, та ВУЗ'ів.

Жадайте „Щотижневий Бюлетень нових книжок Держвидаву“.

вище на жадання організацій та окремих осіб.

Всім установам Наркомосвіти, професійним та кооперативним організаціям, всім робітникам та службовцям, а також членам комнезамів, сільбудів, хатчиталень, під гарантійне зобов'язання—**КРИДИТ І МАКСИМАЛЬНА ЗНИЖКА.**

гилів, Тульчин, Жмеринка, Гайсин, Полтава, Прилуки, Кременчук, Лубни, Ромни, Лохвиця, Гадяч, Золотоноша, Кобеляки, Переяславль, Чернігів, Городня, Сновськ.

В РСФРР: Москва, Ленінград, Ростов н/Д, Краснодар, Армавір, Саратов, Воронеж, Омськ.

За кордоном: Прага (Чехо-Словаччина) для З. Європи, Мон-Реале (Канада) для Америки.